

การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบอาชีพงานนิเทศศิลป์

ปริญญานิพนธ์

ของ

ธารทิพย์ เสรินทร์วัฒน์

20 ก.ย. 2531

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน 2531

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

166739

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน
..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
..... กรรมการ
..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ อารี สุทธิพันธุ์ ประธานควบคุมการทำวิจัยที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือการค้นคว้าหาความรู้ด้วยความโอบอ้อมอารียิ่ง ถึงแม้จะติดงานราชการสอน ณ มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์สเตท ประเทศสหรัฐอเมริกาก็ยังได้มอบหมายมายังผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวนา พรพัฒน์กุล กรรมการทำหน้าที่แทน ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ เจกเช่นเดียวกัน จึงขอกราบการว้อาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณทั้งอาจารย์ ดร. มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ ที่กรุณาส่งเสริมให้กำลังใจ ชี้แนะด้วยดีตลอดมา และรองศาสตราจารย์ ดร. วิรุณ ตั้งเจริญ ที่กรุณาสละเวลามาเป็น กรรมการสอบ

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ บรรดาผู้อำนวยการฝ่ายสร้างสรรค์ของบริษัทตัวแทนโฆษณา คุณสุภักดิ์ จารุจารีต คุณสุชลประเสริฐ บุญธรรมวิทยา และเพื่อน ๆ ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ช่วยให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงโดยสมบูรณ์

ธารทิพย์ เสรินทร์วัฒน์

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ	6
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	9
	ทฤษฎีและเอกสารเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์	9
	เอกสารเกี่ยวกับการสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ (งานโฆษณา)	13
	งานวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์	21
	งานวิจัยของต่างประเทศ	24
3	วิธีดำเนินการวิจัย	28
	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	28
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	28
	การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	30
	การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	31
	การวิเคราะห์ข้อมูล	31
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	31

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	33
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	33
	การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล	33
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	44
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	44
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	44
	กลุ่มตัวอย่าง	45
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
	การดำเนินการ	46
	การวิเคราะห์ข้อมูล	46
	สรุปผลการวิจัย	46
	อภิปรายผล	47
	ข้อเสนอแนะทั่วไป	49
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป	50
	บรรณานุกรม	52
	ภาคผนวก	58

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

- 1 การเปรียบเทียบประเภทของความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ของบุคคลที่ได้รับ
รางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ระหว่างผู้ที่มีพื้นความรู้
ทางสื่อมวลชน และพื้นความรู้ทางอักษรศาสตร์ 34
- 2 การเปรียบเทียบประเภทของความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ของบุคคลที่ได้รับ
รางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ระหว่างผู้ที่มีพื้นความรู้ทาง
สื่อสารมวลชนและพื้นความรู้ทางศิลปะ 35
- 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนน โดยจำแนกตามประเภทของความคิด
สร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ระหว่างบุคคลที่ได้รับรางวัล และบุคคลที่ไม่ได้รับ
รางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ 36
- 4 การเปรียบเทียบประเภทของความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ของบุคคลที่ได้รับ
รางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์กับนิสิตชั้นปีที่ 4 ที่กำลัง
ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี 37
- 5 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ ของบุคคลที่ได้รับรางวัลใน
การประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์กับนิสิตนักศึกษาปีที่ 4 ระดับ
ปริญญาตรีที่อยู่ในหลักสูตรทางสื่อสารมวลชน 38
- 6 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ ของบุคคลที่ได้รับรางวัลในการ
ประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์กับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรี
ที่อยู่ในหลักสูตรทางอักษรศาสตร์ 39

7	การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ ของบุคคลที่ได้รับรางวัลใน การประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์กับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับ ปริญญาตรีที่อยู่ในหลักสูตรทางศิลปะ	40
8	การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ของบุคคลที่ได้รับรางวัลใน การประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์กับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับ ปริญญาตรีที่อยู่ในหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์	41
9	การเปรียบเทียบประเภทของความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ของนิสิตนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรีที่อยู่ในหลักสูตรต่างกัน	42
10	แสดงค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนตามประเภทความคิดสร้างสรรค์ทาง นิเทศศิลป์ของนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรีที่อยู่ในหลักสูตรทางสื่อสาร มวลชน หลักสูตรทางอักษรศาสตร์ หลักสูตรทางศิลปะ และหลักสูตร สถาปัตยกรรมศาสตร์	43
11	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์	73

ภูมิหลัง

เป็นที่ยอมรับว่าขณะนี้สังคมของประเทศไทยกำลังพัฒนาในทุก ๆ ด้าน จากสภาพของสังคมเกษตรกรรมที่ไม่ค่อยจะมีความซับซ้อน ก็เปลี่ยนแปลงไปเป็นเกษตรกรรมกึ่งอุตสาหกรรมและมีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ทั้งสภาพสังคมและการดำเนินชีวิตก็มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น วิถีชีวิตที่เคยเรียบง่ายก็ต้องเปิดรับแนวความคิดอย่างใหม่ ๆ ยอมรับเอาข้าวของ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่เป็นประติมากรรมแปลกใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกสบายแก่ชีวิต สิ่งเหล่านี้มีส่วนทำให้วิถีชีวิตในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปแล้ว รวมทั้งยังมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ มากมายที่ทำให้คนเราเกิดความคิดและจำเป็นต้องมีทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างหลีกเลี่ยงมิได้

เมื่อสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปเช่นนี้ การศึกษาในฐานะที่เป็นองค์กรหนึ่งที่มีส่วนผลักดันให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่สังคมโดยรวม ก็จำเป็นต้องพัฒนาเคลื่อนไหวในทุกระดับ ที่จะต้องหาวิธีการอบรมสั่งสอน ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และทัศนคติให้แก่เด็กเพื่อเตรียมให้เป็นคนที่อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ สิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งของคนในสังคมอุตสาหกรรม ก็คือต้องการคนที่มีความสามารถทางด้านช่างฝีมือ เป็นนักคิด นักประดิษฐ์ นักออกแบบ นักวางแผน นักค้นคว้าวิจัยหากรรมวิธีใหม่ ๆ เพื่อผลิตสิ่งใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพดีกว่าเดิม แต่ลงทุนน้อยกว่าเดิม การที่จะมีบุคคลลักษณะเช่นนี้ได้ นั้น จะต้องส่งเสริมให้คนเกิดอย่างสร้างสรรค์ (บุญเชื้อ ทองอยู่ 2521 : 18) และการศึกษาระดับอุดมศึกษามุ่งพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางสติปัญญาและความคิดเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ มุ่งสร้างสรรค์กำลังคนในระดับวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนาประเทศ (แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 : 8)

การเรียนการสอนวิชาการทางด้านศิลปะของระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยได้มีสถาบันที่เกี่ยวข้องทำการเปิดสอนอยู่หลายสถาบัน เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาลัย

เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาลัยช่างศิลป์ วิทยาลัยครู วิทยาลัยศิลปหัตถกรรม ซึ่งแต่ละสถาบันจะมีแนวทางผลิตนักศึกษาของตนเอง เช่น มุ่งเน้นที่จะฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างสรรค์งานศิลปะหรือเป็นศิลปินโดยตรง (วินัย โสมศรี 2527 : 1) บางสถาบันก็มุ่งเน้นเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในสายวิชาช่างเพียงบางแขนง หรือเป็นนักออกแบบ ซึ่งก็ต้องกำหนดหลักสูตรขึ้นมาให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายเฉพาะด้านไป (เป็รื่อง กิจรัตน์ 2528 : 2) การเรียนการสอนศิลปะจึงเปิดกว้างออกไป จัดเป็นหลักสูตรที่มีการเรียนการสอนศิลปะเพื่อนำไปใช้เพื่อสอนศิลปะเป็นครูศิลปะในระดับก่อนวัยเรียน ประถมและมัธยมก็คือหลักสูตรทางศิลปศึกษา หรือบางหลักสูตรก็นำเนื้อหาทางศิลปะเป็นแกนหลัก เพื่อประยุกต์ให้เหมาะกับการสร้างงานตามความต้องการของสังคม เช่น หลักสูตรมัณฑนศิลป์ ผลิตบัณฑิตออกไปเป็นผู้ออกแบบตกแต่ง ออกแบบนิเทศศิลป์ ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (จักร ศิริพานิช 2522 : 2) บางหลักสูตรก็นำหลักการทางศิลปะและศาสตร์บางแขนงรวมกันเข้า เช่น สถาปัตยกรรมศาสตร์ที่นำเนื้อหาทางทัศนศิลป์แขนงสถาปัตยกรรมกับวิทยาศาสตร์ทางด้านคำนวณกลศาสตร์ฟิสิกส์ หรือหลักสูตรสื่อมวลชนหรือนิเทศศาสตร์ก็มีลักษณะที่นำเนื้อหาทางศิลปะแขนงโสตศิลป์ด้านวรรณกรรมภาษา เสียงดนตรีกับทัศนศิลป์ เช่น รูปภาพวาด ภาพเขียน ภาพถ่าย ภาพพิมพ์ ตลอดจนถึงโสตทัศนศิลป์ด้านการแสดงออกของการแสดงอาทิปกริยาเคลื่อนไหว ผสมผสานเข้าด้วยกันกับศาสตร์ที่เป็นเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้เป็นสื่อส่งสารไปยังผู้ชมกลุ่มเป้าหมายได้

ปัจจุบันนักศึกษาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะแขนงต่าง ๆ มีจำนวนไม่น้อยที่มีความใฝ่ฝันเข้าสู่ตลาดแรงงานอุตสาหกรรมด้านโฆษณา เพราะโฆษณานั้น เป็นสิ่งที่ผูกพันกับความต้องการของมนุษย์ เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้คนจำนวนมากมายได้เข้าใจถึงสิ่งซึ่งเป็นประโยชน์ต่อมนุษยชาติ โฆษณานั้นนับว่าเป็นการศึกษาที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง (นิมิตร จิระสันติการ อ้างอิงมาจาก รุสเวลท์ ม.ป.ป. : ไม่มีเลขหน้า) สำหรับวงการโฆษณาตัวแปรสำคัญที่อยู่เบื้องหลังโฆษณาแต่ละชิ้นที่จะสำเร็จออกมาก็คือ "คน" คนเป็นหัวใจของการสร้างและผลิตงานทุกชิ้นให้เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา และเป็นปัจจัยสำคัญที่ไม่อาจให้สิ่งอื่นมาแทนที่ได้ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร (ที่มีความสามารถ) จึงเป็นปัญหาหนักอกในวงการโฆษณามาร่วมสิบปี ยิ่งมีการขยายตัวของธุรกิจและบริษัทตัวแทนโฆษณาเอง ยิ่งโตขึ้น เกิดมากขึ้น ความต้องการคนก็ทวีมากขึ้นตามไปด้วย เมื่อคนเก่า

ทยอยกันออกไปบ้าง คนใหม่ไม่ค่อยได้เข้ามา ปัญหาคนขาดย่อมเกิดขึ้นเป็นธรรมดา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง "คน" ที่ทำหน้าที่สร้างสรรค์ ถือเป็นระดับมั่นคงของงานโฆษณาเลยทีเดียว ซึ่งต้องทำหน้าที่กลั่นกรองความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดรูปเกิดร่างออกมา เป็นงานโฆษณาที่สละสลวยและสมเหตุสมผล

ปัญหาการขาดแคลน คนที่ทำหน้าที่สร้างสรรค์นี้ดูเหมือนยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้อง เพราะยังคงเห็นการวนเวียนของคนในวงการนี้อยู่ตลอดเวลา เช่นผลสรุปการวิจัยสำรวจของวารสารคนโฆษณา ฉบับที่ 10 ให้ความเห็นว่า "เหมือนขาดสปิริต ไม่มีจรรยาบรรณ มุ่งแสดงความสามารถเพื่อความก้าวหน้าส่วนตัวมากกว่ามุ่งพัฒนาวงการ และเมื่อมาพิจารณาข้อมูลว่าบุคลากรที่ทำงานอยู่ในบริษัทตัวแทนโฆษณาในปัจจุบัน ซึ่งมีไม่ต่ำกว่า 40 แห่ง คนที่จบการศึกษาวิชาชีพทางการโฆษณาโดยตรงจากสถาบันการศึกษาในประเทศมีจำนวน 110 คน จากจำนวนทั้งหมด 356 คนหรือเทียบเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ 30.89 ส่วนที่เหลือ 246 คน หรือ 69.11% ไม่ได้จบสาขานี้โดยตรง เพราะฉะนั้นพอเป็นแนวทางให้เห็นว่าคนที่สถาบันการศึกษาผลิตออกมาเพื่อป้อนวงการโดยตรงนั้นมีไม่ถึง 1 ใน 3" (การวิจัยสำรวจของวารสารคนโฆษณา 2527 : 14) ทั้งที่จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาออกมาปีหนึ่ง ๆ ไม่ต่ำกว่า 100 คน ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่เปิดสอนมากกว่า 20 ปี หรือหลักสูตรนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สอนมาสิบกว่าปี และคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่ผลิตผู้สำเร็จการศึกษามาได้ 3 รุ่น เป็นที่น่าสนใจว่า ทำไมคนส่วนที่เหลือจึงไม่มีโอกาสเข้ามาสู่วิชาชีพนี้ และทางด้านสถาบันอุดมศึกษาซึ่งถือได้ว่าเป็นสถาบันระดับวิชาชีพเองน่าจะต้องมีการพิจารณาหลักสูตรให้สามารถสนองความต้องการของตลาดวิชาชีพได้

ในสภาพการดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ทราบแนวโน้มของความคิดสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ ในหน้าที่สร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ ที่พึงประสงค์ของวงการวิชาชีพ และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนทางด้านความคิดสร้างสรรค์ในงานนิเทศศิลป์ ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้างของหลักสูตรให้มีความเหมาะสมเพียงพอแก่การส่งเสริมทางวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะ ความคิดสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ ของบุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพงานนิเทศศิลป์ที่มีพื้นฐานความรู้ทางสื่อสารมวลชน และผู้ที่มีความรู้จากหลักสูตรอื่น

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะ ความคิดสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ ระหว่างบุคคลที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพงานนิเทศศิลป์

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะ ความคิดสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ ระหว่างบุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพงานนิเทศศิลป์กับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีในแต่ละหลักสูตรทางสื่อสารมวลชนและหลักสูตรอื่น

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบว่าบุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพงานนิเทศศิลป์ พื้นฐานความรู้แตกต่างกันจะมีลักษณะ ความคิดสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

2. ทำให้ทราบว่าบุคคลที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัล ในการประกอบอาชีพงานนิเทศศิลป์จะมีความคิดสร้างสรรค์ในแต่ละประเภทแตกต่างกันอย่างไร และมากน้อยเพียงใด

3. ทำให้ทราบว่าบุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์กับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีของแต่ละหลักสูตรจะมีลักษณะ ความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างไร

4. ได้แนวทางในการตั้งมาตรฐานของความคิดสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ ของผู้ที่ประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์

5. ได้แนวทางในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในแต่ละหลักสูตร

6. ได้แนวทางในการคัดเลือกบุคลากรด้านสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงาน

7. ได้แนวทางในการพัฒนาและฝึกอบรมบุคลากรในหน้าที่สร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาลักษณะ ความคิดสร้างสรรค์ในหน้าที่สร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์เฉพาะกรณีในงานโฆษณา

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มี 2 กลุ่ม ได้แก่

2.1 บุคลากรที่ประจำอยู่ในฝ่ายสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ ที่ทำงานอยู่กับบริษัทตัวแทนโฆษณา 62 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร ที่สังกัดทะเบียนเป็นสมาชิกของสมาคมโฆษณารุทกิจแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน

2.2 นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี หลักสูตรสื่อสารมวลชนและหลักสูตรอื่น

3. กลุ่มตัวอย่าง

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ บุคคลที่ประจำอยู่ในฝ่ายสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ที่ทำงานอยู่กับบริษัทตัวแทนโฆษณาในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นจำนวน 120 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาอีกกลุ่มได้นักนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีของแต่ละหลักสูตร จำนวน 120 คน

4. ตัวแปร

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

4.1.1 พื้นความรู้

- มีความรู้ทางสื่อสารมวลชน
- มีความรู้จากหลักสูตรอื่น

4.1.2 สถานภาพในวิชาชีพ

- ได้รับรางวัล
- ไม่ได้รับรางวัล

4.1.3 สถานภาพบุคคล

- ประกอบวิชาชีพทางด้านสร้างสรรค์
- นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรี

4.1.4 สถานภาพการเรียน

- หลักสูตรสื่อสารมวลชน
- หลักสูตรอื่น

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

4.2.1 ลักษณะ ของความคิดสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ

- ความคิดริเริ่ม
- ความคิดคล่องตัว
- ความคิดยืดหยุ่น
- ความคิดละเอียดละออ

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดสร้างสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ หรือแตกต่างไปจากเดิม ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นอาจจะเกิดจากการรวบรวมเอาความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากประสบการณ์ใหม่ ๆ แสดงออกมาในรูปของผลิตผลทางศิลปะ หรือเป็นเพียงกระบวนการหรือวิธีการทางศิลปะเท่านั้นก็ได้

2. ความคิดริเริ่ม หมายถึง ความสามารถที่จะคิดหาสิ่งแปลกใหม่แตกต่างไปจากความคิดเดิม หรือการนำเอาความรู้เดิมมาคิดคิดแปลงและประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่

3. ความคิดคล่องตัว หมายถึง ความสามารถที่จะคิดได้อย่างคล่องแคล่วไม่ซ้ำซ้อนในเรื่องเดียวกัน และรู้จักคิดหาทางแสดงออกได้ในช่วงเวลาที่กำหนด

4. ความคิดยืดหยุ่น หมายถึง ความสามารถที่จะคิดโดยไม่ยึดมั่นในความคิดหนึ่งความคิดใด จะพยายามคิดให้ได้หลายอย่างแปลกแตกต่างออกไป เพิ่มคุณภาพความคิดให้มากขึ้นเป็นการเตรียมทางเลือกไว้หลาย ๆ ทาง

5. ความคิดละเอียดลออ หมายถึง ความสามารถที่จะคิดและกระทำโดยต่อเนื่องกัน ไม่ละเลยแม้สิ่งเล็กน้อยที่เป็นส่วนประกอบของความคิดและผลงาน

6. หน้าที่สร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ หมายถึง งานของฝ่ายสร้างสรรค์ในบริษัทตัวแทนโฆษณา บุคลากรในฝ่ายนี้ต้องมีความสามารถในการสื่อสารไปสู่กลุ่มเป้าหมายได้ทั้งภาษาภาพและภาษาหนังสือ รวมทั้งสามารถติดตามความคิดในการสื่อสารนั้นให้ได้รูปแบบตามต้องการ

7. บุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ หมายถึง บุคคลที่มีผลงานได้รับรางวัลแพ็คเกจจิ้ง จากสมาคมธุรกิจโฆษณาแห่งประเทศไทย

8. บุคคลที่ไม่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ หมายถึง บุคคลที่ทำงานในฝ่ายสร้างสรรค์ในบริษัทตัวแทนโฆษณา มีผลงานที่ยังไม่ได้รับรางวัลแพ็คเกจจิ้ง จากสมาคมธุรกิจโฆษณาแห่งประเทศไทย

9. หลักสูตรทางสื่อสารมวลชน หมายถึง การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสารทุกรูปแบบ สถาบันที่เปิดในหลักสูตรนี้คือ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

10. หลักสูตรอื่น ๆ หมายถึง การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ที่ไม่ใช่หลักสูตรทางสื่อสารมวลชน เช่น อักษรศาสตร์หรือศิลปศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. บุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ที่มีพื้นฐานความรู้ทางสื่อสารมวลชน จะมีความคิดสร้างสรรค์ในแต่ละประเภทดีกว่าผู้ที่มีพื้นฐานความรู้จากหลักสูตรอื่น

2. บุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ จะมีความคิดสร้างสรรค์ในแต่ละประเภทดีกว่าบุคคลที่ไม่ได้รับรางวัล

3. บุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกวดอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ มีความคิดสร้างสรรค์ดีกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี *สมชาย งาม*

4. นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่อยู่ในหลักสูตรทางสื่อสารมวลชนมีความคิดสร้างสรรค์ดีกว่ากลุ่มที่มีพื้นความรู้จากหลักสูตรอื่น *อรรถพร งาม*

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีและเอกสารต่าง ๆ แยกเป็นประเภทได้ดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์
2. เอกสารเกี่ยวกับการคิดสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ (งานโฆษณา)
3. งานวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ในประเทศ
4. งานวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของต่างประเทศ

ทฤษฎีและเอกสารเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์

ให้ผู้ที่พยายามศึกษาเจาะลึกเพื่อจะทำความเข้าใจกับกระบวนการสร้างสรรค์ในหลายแง่หลายมุมที่แตกต่างกัน โดยเริ่มที่นักสรีรศาสตร์ชื่อ เฮล์มโฮลท์ และนักคณิตศาสตร์ชื่อ ปองแซร์ ทำการค้นคว้าโดยอาศัยระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ ค้นหาความคิดสร้างสรรค์ในหมู่นักวิทยาศาสตร์เท่านั้น ด้วยเหตุผล 3 ประการคือ ประการแรกในช่วงศตวรรษที่ 20 สาธารณชนกำลังตื่นตัวขึ้นชอบกับความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เหตุผลประการที่สองเชื่อว่าการศึกษาระบวนการความคิดสร้างสรรค์ในหมู่นักวิทยาศาสตร์จะง่ายกว่าในหมู่นักศิลปิน และเหตุผลประการสุดท้ายศึกษากระบวนการความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์สามารถใช้หลักการวิทยาศาสตร์หรือขั้นตอนทางคณิตศาสตร์ สอบทานได้ (Ariete. n.d. : 267 - 268)

ในปี 1896 เฮล์มโฮลท์ ได้เสนอ 3 ขั้นตอนในงานสร้างสรรค์ คือ 1) เริ่มครุ่นคิดไปจนพอจะมีโอกาสดำเนินการต่อไปได้ 2) ช่วงพักเพื่อค้นพบ และ 3) โอกาสที่เกิดขึ้นซบปล้นเป็นข้อสรุปที่ไม่ได้คาดหมาย ส่วนปองแซร์เห็นด้วยและเพิ่มเติมว่าต้องมีใจที่มุ่งมั่นพยายามหลังจากทำปัญหาให้กระจ่างจึงจะเกิดหยั่งรู้ขึ้นได้ในขั้นที่ 2 ของเฮล์มโฮลท์ ดังตัวอย่างยูเรก้า คำอุทานของอาร์คีเมดีสที่ค้นพบวิธีแก้ปัญหาก็เป็นวิธีการหนึ่งของการถ่ายทอดความคิด ซึ่งในปี 1926 วอลลาส ได้นำมารวบรวมขยายความและตั้งชื่อขั้นตอนเป็น 4 ขั้น (Kneller.1965 : 47) คือ ขั้นเตรียม ขั้นครุ่นคิด ขั้นความคิดกระจ่างแจ้งและขั้นสอบทานความคิด

นักคิดนักเขียนหลายคนให้การยอมรับใน 4 ขั้นตอน ของกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ วอลลาส โดยยึดเป็นหลักการใช้ศึกษาวิเคราะห์ในงานอื่น ๆ ด้วย ดังที่ แคทธารีน แพทริก (1935-1938) นำมาใช้ศึกษาในงานบทประพันธ์ กับกลุ่มศิลปินและนักวิทยาศาสตร์ ส่วนโจเซฟ รอสแมน ก็ได้ให้นำมาทดสอบกับนักประดิษฐ์ 710 คนในปี 1931 โดยใช้แบบสอบถามและได้สรุปผลซึ่งขยายหลักการของวอลลาสออกไปเป็น 7 ขั้นตอน

1. ขั้นสังเกตความต้องการหรือความยุ่งยากของปัญหา
2. ขั้นแยกแยะความต้องการ
3. ขั้นสำรวจข้อมูลที่มีอยู่
4. ขั้นสรุปตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ
5. ขั้นวิเคราะห์หาข้อดีข้อเสียของแต่ละวัตถุประสงค์
6. ขั้นเกิดความคิดใหม่
7. ขั้นค้นคว้าทดสอบตามความคิดว่าจะให้ผลสำรวจที่สมบูรณ์แบบตามวัตถุประสงค์

ที่ต้องการ

ต่อมาในปี 1953 ออสบอร์นก็ได้สรุปแนวความคิดสร้างสรรค์เป็น 7 ขั้นตอนด้วยเหมือนกัน แต่มีรายละเอียดที่ต่างไปและตั้งชื่อแต่ละขั้นด้วยคำศัพท์เฉพาะคือ (Osborn. 1953 : 25)

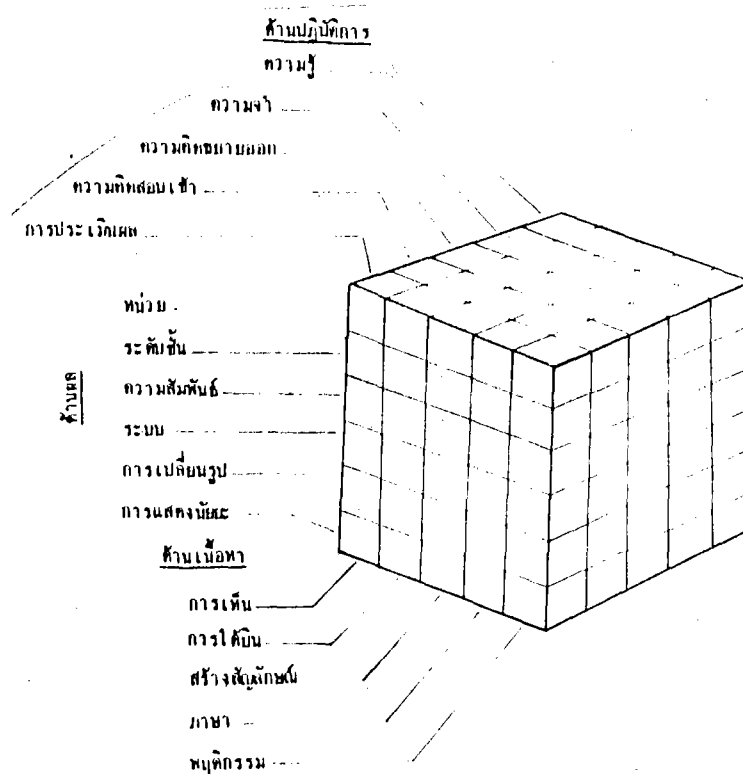
1. การนำเข้าสู่ปัญหา : Orientation
2. การเตรียมรวบรวมข้อมูล : Preparation
3. การวิเคราะห์ข้อมูล : Analysis
4. การวิเคราะห์แสวงหาทางเลือก : Ideation
5. การครุ่นคิดตัดสินใจ : Incubation
6. การสังเคราะห์เพื่อสร้างสรรค์ : Synthesis
7. การประเมินผล : Evaluation

ถัดมาอีก 6 ปี เทย์เลอร์ ผู้ที่เชื่อในหลัก 4 ขั้นตอนของวอลลาส ได้ปรับแต่งให้เหมาะสมขึ้นเป็น 5 ขั้น และ 6 ขั้นในปี 1964 (อารี รังสินันท์ 2528 : 18 - 19)

1. การแสดงออกอย่างอิสระในขั้นนี้ ไม่จำเป็นต้องอาศัยความคิดริเริ่มและทักษะขั้นสูงแต่อย่างใด เป็นเพียงกล้าแสดงออกอย่างอิสระ
2. ผลงานออกมาโดยที่งานนั้นอาศัยทักษะบางประการ แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งใหม่
3. ขั้นสร้างสรรค์เป็นขั้นที่แสดงถึงความคิดใหม่ของบุคคลไม่ได้ลอกเลียนมาจากใคร แม้ว่างานนั้นอาจจะมีคนอื่นคิดไว้แล้วก็ตาม
4. ขั้นคิดประดิษฐ์อย่างสร้างสรรค์ เป็นขั้นที่สามารถคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ โดยไม่ซ้ำแบบใคร
5. ขั้นพัฒนาผลงานในขั้นที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
6. ขั้นความคิดสร้างสรรค์สุดยอด สามารถคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมขั้นสูงได้ เช่น ชาร์ล คาร์วิน คิดค้นทฤษฎีวิวัฒนาการ ไอส์ไตน์ คิดทฤษฎีสัมพันธภาพ

ส่วนในระหว่างปี 1967 และ 1974 มอร์ริส สไตน์ ได้ตั้งทฤษฎีทางความคิดสร้างสรรค์ แบ่งกระบวนการทางความคิดเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นของสมมุติฐานข้อมูล ขั้นของทดสอบสมมุติฐาน และขั้นของสื่อสารผลลัพธ์

ในการศึกษาค้นคว้าเจาะลึกทางด้านความคิดสร้างสรรค์ กิลฟอร์ด เป็นอีกผู้หนึ่งที่พยายามที่จะแยกแยะเป็นสารสำคัญของความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์ โดยมีสมมุติฐานว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นคุณภาพในการคิดของสมอง จากการทุ่มเทเป็นเวลาประมาณ 20 ปี เขาได้เสนอความคิดทั้งในรูปพื้นฐานทางทฤษฎี และเครื่องมือในการประเมินค่าความมีปัญญาเลิศ ซึ่งทฤษฎีของแนวโน้มของเขาได้ตีตัวออกไปจากความคิดที่เกี่ยวกับข้อทดสอบทางไอคิว และคะแนนสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการอย่างชัดเจน (วิรุณ ตั้งเจริญ 2529 : ไม่มีเลขหน้า อ้างอิงมาจาก Guilford, 1956) เสนอทฤษฎีด้วยโครงสร้างสติปัญญา (Morphological Model) ซึ่งแสดงเป็นลูกบาศก์ของปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งถึงความสัมพันธ์อันก่อให้เกิดสติปัญญา และความมีปัญญาเลิศ

ด้านปฏิบัติการ (Operation)

ความคิด (Cognitive)

ความจำ (Memory)

ความคิดขยายออก (Divergent Production)

ความคิดส่อเข้า (Convergent Production)

การประเมินผล (Evaluation)

ด้านเนื้อหา (Content)

การเห็น (Visual)

การได้ยิน (Auditory)

สร้างสัญลักษณ์ (Symbolic)

ภาษา (Semantic)

พฤติกรรม (Behavioral)

ด้านผล (Product)

หน่วย (Units)

ระดับชั้น (Classes)

ความสัมพันธ์ (Relations)

ระบบ (Systems)

การเปลี่ยนรูป (Transformations)

การแสดงนัยยะ (Implications)

ในครั้งนี้ กิลฟอร์ด ได้อธิบายว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายทิศทาง หรือเรียกว่าลักษณะการคิดนอกเนกนัยหรือคิดแบบกระจาย (Divergent Thinking) (อารี รังสินันท์ 2518 : 29) ซึ่งตรงกับความคิดขยายออกของ วิรุณ ตั้งเจริญ อ้นประกอบด้วย

1. ความคิดริเริ่ม (Originality)
2. ความคิดคล่องตัว (Fluency)
3. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility)
4. ความคิดละเอียดละออ (Elaboration)

เวอร์โซเมอร์ เป็นอีกผู้หนึ่งที่พยายามศึกษากระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ ในแนวความคิดของกลุ่ม เกสทอลท์ (1945) ว่า เป็นการถ่ายโยงความคิดจากสภาวะที่ไม่พึงพอใจไปยังสภาวะที่จะหาข้อสรุป ซึ่งการที่เกิดสภาวะ S และต้องการไปถึง S นั้นมีช่องว่างที่ต้องจัดการด้วยวิธีการแบ่งแยกภาพของปัญหาทั้งหมดเป็นส่วนย่อย แล้วกลับมามองส่วนรวมทั้งหมดผ่านส่วนย่อยเหล่านี้เป็นการผสมกลมกลืนของการคิด (Arieti . n.d. : 20)

เอกสารเกี่ยวกับการสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ในงานด้านโฆษณา

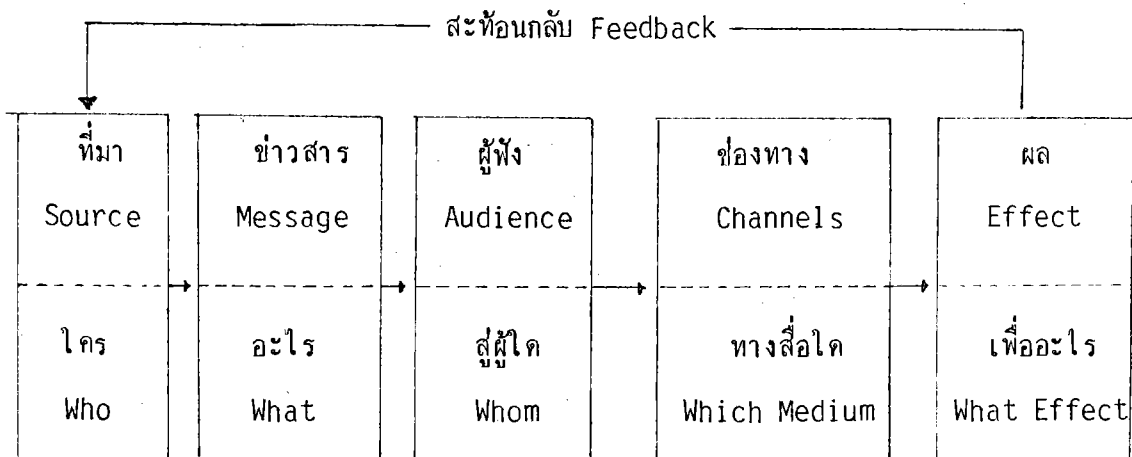
เมื่อกล่าวถึงงานนิเทศศิลป์ จะมีลักษณะที่อาศัยศิลปะมาเป็นหัวใจสำคัญในการสื่อสารความหมาย ของคำว่า การสื่อสารนั้น อริสโตเติลให้คำจำกัดความว่า คือ การแสดงหาวิธีการ

ชักจูงใจที่มีอยู่ทุกรูปแบบ (search for all the available means of persuasion) (David. 1960 : 7) สำหรับวอร์เรน คัมบลิว วีเวอร์ (Weaver. 1949 : 95) ให้ความหมายว่า ครอบคลุมถึงกระบวนการทุกอย่างที่จิตใจของคน ๆ หนึ่งอาจมีผลต่อจิตใจของคนอีกคนหนึ่ง การสื่อสารจึงไม่หมายความว่าแค่เพียงการเขียนและการพูดเท่านั้น หากแต่รวมไปถึงดนตรี ภาพ การแสดง การเดินและพฤติกรรมของมนุษย์อีกด้วย ส่วนวิลเลียม แฮร์ริส (Harris. 1975 : 612) ให้ความหมายว่า คือ การแลกเปลี่ยนข่าวสารไม่ว่าจะความคิดหรือข้อความ แม้กระทั่งการเคลื่อนที่โยกย้ายของสินค้าหรือตัวบุคคล ซึ่งรูปแบบของการสื่อสารสามารถมองเห็นได้ทางสายตา การได้ยินทางเสียง การลดทอนรูปของการสื่อสารด้วยการเขียนเป็นเพียงพื้นฐานขั้นหนึ่งในวิวัฒนาการของสังคม เพื่อให้กลุ่มประโยชน์ในสถานการณ์ที่ไม่สามารถใช้คำพูดได้ และการเขียนเป็นการรักษาสภาพหรือบันทึกการสื่อสารในช่วงเวลาที่ผ่านไป เช่น สิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ วารสาร หรือการส่งสารให้แพร่กระจายในระยะไกล เช่น วิทยุ โทรพิมพ์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรทัศน์และโทรคมนาคม เป็นต้น

เมื่อนำเนื้อหาทางศิลปะเป็นหลัก ก็จะได้สาระออกมาทางนิเทศศิลป์ ซึ่งเกี่ยวกับการออกแบบต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมายในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจ ความก้าวหน้า และความคล่องตัวในวงราชการ ธุรกิจการค้า อุตสาหกรรม สาธารณประโยชน์และชีวิตประจำวันในสังคม เป็นจุดมุ่งหมายของภาควิชาออกแบบนิเทศศิลป์ (คู่มือการสอนของภาควิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ม.ป.ป. : ไม่มีเลขหน้า) มีวิชาสร้างภาพประกอบ วิชาออกแบบและจัดตั้งอักษร การถ่ายรูป วิชาภาพยนตร์วิดีโอ ออกแบบพิมพ์ ออกแบบเครื่องแต่งกาย หลักการโฆษณาและเลขศิลป์สิ่งพิมพ์

เห็นได้ชัดว่างานนิเทศศิลป์นั้น เป็นสิ่งเดียวกับงานศิลปะที่นำมาใช้สื่อสารในการโฆษณา ส่วนการโฆษณาก็จัดเป็นองค์ประกอบด้านการสื่อสาร แตกต่างกับการสื่อสารโดยทั่วไปตรงที่ว่า การโฆษณามีได้เป็นเพียงตัวกลางส่งข่าวสารแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องเป็นหัวแรงที่กระตุ้นพฤติกรรมของผู้บริโภคให้ส่งผลดีทางการตลาดด้วยการ แจ้งให้ทราบ (To inform) สอนให้เข้าใจ (To educate) ย้ำเตือนให้จำ (To remind) โน้มน้าวให้ยอมรับ (To convince) และ

กระตุ้นให้ปรารถนา (To stimulate) โดยผ่านกระบวนการทางการสื่อสารดังนี้ (นิมิตร จิวะสันติการ และคนอื่น ๆ 2528 : 175 - 176)

ส่วนประกอบในงานด้านโฆษณาที่ถือเป็นหัวใจหลักมีอยู่ 3 พวก พวกที่หนึ่ง คือ หน้าที่บริหารงานลูกค้า (Account Executive) หรือที่รู้จักกันในชื่อ เออี พวกที่สองคือ หน้าที่ทางด้านวางแผนสื่อโฆษณา หรือเจ้าหน้าที่ทางด้านมีเดีย ซึ่งจะคอยจัดวางตารางเวลาที่จะเสนองานให้ผู้บริโภคได้รู้จักอย่างมีประสิทธิภาพ พวกที่สามคือ หน้าที่ครีเอทีฟหรือมันสมองของงานโฆษณาเลยทีเดียว ครีเอทีฟจะทำหน้าที่ปลุกเร้าความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดรูปเกิดร่างออกมาเป็นงานโฆษณาที่สละสลวยและมีเหตุผล ตัวแปรทั้งสามนี้ถือเป็นปัจจัยที่จะขาดเสียมิได้สำหรับงานโฆษณาในยุคสมัยนี้ (วารสารคนโฆษณา 2527 : 13) การสร้างสรรค์งานโฆษณาในแต่ละชิ้นแต่ละครั้งไม่ได้เริ่มต้นจากการพยายามนั่งวางแผน นั่งคิดคำโฆษณาหรือหาภาพสวย ๆ แต่ทว่าก่อนจะสร้างสรรค์งานโฆษณาให้ได้ผลงานที่ดีนั้น เสรี วงษ์มณฑา เขียนเกี่ยวกับศิลปการสร้างสรรค์โฆษณา (เสรี วงษ์มณฑา 2527 : 82) "ว่าก่อนที่จะมาถึงงานครีเอทีฟ ถือว่าตามปกติจะมีการวิจัยผู้บริโภค (Consumer Research) เกิดขึ้นมาก่อน ซึ่งส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

- ความรู้ความเข้าใจ (Awareness) ว่ามีสินค้าประเภทเดียวกันมีชื่ออะไรบ้าง
- การรับรู้ (Cognition) ในสาระของความจริง เช่น นมสดแท้หรือนมผงผสมน้ำ

- ทศคติ (Attitude) เมื่อรับรู้ความจริงแล้วมีความคิดเห็นอย่างไร
 - ความคุ้นเคย (Experience) กับชื่อที่ห่อเพราะอะไร
 - การประเมิน (Evaluation) จากการใช้สินค้ามีความพอใจไม่พอใจในประเด็นใด
 - ความน่าจะเป็นในอนาคต (Potential) ของกลุ่มผู้บริโภคจะเป็นอย่างไร"
- และยังต้องศึกษาตลาดสินค้าและผู้บริโภคโดยสรุปเป็น P ต่าง ๆ ดังนี้ (เสรี วงษ์-

มณฑา ม.ป.ป. : 120 - 121)

1. สินค้าเราเป็นอย่างไร (Product)
2. วางตำแหน่งครองใจให้สินค้าเป็นอะไร (Positioning)
3. สินค้านี้จะขายใคร (People)
4. แก้ปัญหาอะไรให้ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย (Problem)
5. จุดเด่นอะไรเข้ามาเป็นตัวเอกในการเสนอขาย (Priority)
6. พิสูจน์ให้ยอมรับจุดขายได้อย่างไร (Proof)
7. ต้องใช้สื่ออะไรต่อสู้กับคู่แข่ง (Platform)
8. เสนอข่าวสารในแนวใด (Presentation)
9. วัน เวลา ขั้นตอนที่เหมาะสม สอดคล้องกับแผนการตลาดอย่างไร (Procedure)

ข้อมูลต่าง ๆ จึงนำมาสรุปเพื่อวางแผนรณรงค์ ซึ่งเป็นหน้าที่ของฝ่ายครีเอทีฟจะต้องทำการสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ ว่าต้องใช้ชิ้นโฆษณาอะไรบ้าง (สิ่งพิมพ์ ใบปลิวแผ่นป้าย หรืออื่น ๆ ทางวิทยุ ภาพยนตร์) สำหรับยุทธวิธีเกี่ยวกับ P เป็นแนวทางหนึ่งของบริษัทเทคเบสท์ใช้เป็นนโยบายของฝ่ายสร้างสรรค์ เรียกว่า U.S.P. Disciplines (เอกสารคู่มือการทำงานของฝ่ายครีเอทีฟ บริษัทเทคเบสท์แอดเวอร์ไทซิง จำกัด 2522 : 3) ว่า U.S.P. คือ Unique Selling Proposition หรือ Unique Selling Personality ซึ่งหมายถึงเน้นที่เอกลักษณ์ของตัวสินค้าและบุคลิกภาพของฝ่ายสร้างสรรค์ในการคิดค้นงานนิเทศศิลป์

ส่วนของบริษัทลินดาส (Perone. n.d. : 17) ใช้แนวทางการโฆษณาใหม่แปลกแหวกแนว ช่วยให้ผลผลิตของลูกค้าขายได้ และบริษัทตัวแทนโฆษณาอยู่ได้ (Strong innovative advertising will help sale the clients' products and Strong innovative

advertising will help sale the agency) ในการสร้างสรรค์งานของฝ่ายครีเอทีฟในบริษัทนี้ค่อนข้างเปิดกว้างที่จะคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่ โดยไม่มีข้อบัญญัติที่ตีกรอบขอบเขตไว้ให้คิดยึด แต่บางบริษัทที่เขาได้ทำการวิจัยสรุปข้อมูลต่าง ๆ สนับสนุนหลักการที่เขาวางไว้นั้นให้เกิดผลกระทบที่ดี คือ การโฆษณาเผยแพร่ ได้แก่ หลักการดัง เต๋าตา และงาม (Big Bold & Beautiful) ของบริษัทโอกิลวี่ (Ogilvy. n.d. : unpagged) ซึ่งให้แนวทางในการเขียนพาดหัวโฆษณาที่ดีในสิ่งพิมพ์ได้ถึง 11 ข้อ และให้แนวทางในการใช้ภาพประกอบที่ดีควรจะมีลักษณะ เช่นใดได้ถึง 15 ข้อ (Ogilvy. 1983 : 76 - 80) ส่วนบางบริษัทก็กำหนดแนวทางสร้างสรรค์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง อย่างเช่น บริษัท เจคัมบลิว ทอมป์สัน ใช้หลักการที่แปลนที่ให้กลยุทธ์ของรูปร่างตัวที่ ทั้งการหาข้อมูลในแนวกว้างและเจาะลึกเพื่อครองใจ

นอกจากนี้ ยังมีเทคนิคต่าง ๆ ในการคิดคำขวัญเพื่อเป็นสื่อให้คนจดจำในจินตภาพของตัวสินค้านั้น ๆ ซึ่งนักวิชาการบางท่านรวบรวมไว้ (การบริการโฆษณาธุรกิจ 2528 : 199) ว่า

1. สร้างบุคลิกที่เด่นชัด ให้ผู้ฟัง เห็นแจ้งและแยกแยะความแตกต่างจากผู้อื่น ๆ ได้
2. ข้อความกระชับรัด จาง่าย พุดง่าย
3. สร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่สินค้า บริการ หรือผู้ผลิต
4. มีความแปลกใหม่ ไม่ทำให้สับสนกับคำขวัญอื่น ๆ
5. สร้างความประทับใจ
6. มีสำนวนภาษาที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย
7. ควรใช้คำที่กินความหมายไปได้นาน
8. ควรใช้คำที่มีสัมผัสหรือจังหวะ เพื่อให้จดจำง่าย

ซึ่งแนวทางที่บางบริษัทกำหนดไว้หรือไม่กำหนดก็ตาม เมื่อพินิจพิเคราะห์อย่างลึกซึ้งแล้ว ก็มิได้แตกต่างไปจากกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ตามหลักทฤษฎีของจิตวิทยาเลย ดังเช่นการสร้างความคิดใหม่ ก็คือลักษณะ ของความคิดริเริ่มใน การสร้างบุคลิกที่เด่นชัด ให้สามารถแยกแยะความแตกต่างจากผู้อื่นได้ หรือการใช้คำที่มีสัมผัสหรือจังหวะ เพื่อให้จดจำง่าย ก็นับได้ว่า เป็นลักษณะ หนึ่งของความคิดคล่องตัว เท่าที่รวบรวมไว้ดังนี้

ตัวสินค้า : บ้าน "ลูกหลานแจ่มใส ในเสนาวิเวศน์"
 "ธรรมชาติคือชีวิต การ์เดนโฮมวิลเลจ"
 "พฤษชาติ พิเศษไม่เหมือนใคร"
 "ชวนชื่น มั่นใจในมั่นคง"
 "สวัสดี บ้านสววยริมถนนวิภาวดี"
 "ซื้อบ้านสัมมาการดีกว่า"
 "ธารารมณ์ ทำเลที่คุณเลือกได้"

ฯลฯ

จะเห็นว่า "บ้าน" ก็คือบ้าน แต่จะอย่างไรให้บ้านของหมู่บ้านหนึ่ง มีความแตกต่าง มีความเด่นที่ไม่เหมือนกับอีกหมู่บ้านอื่นใดอย่างไร ซึ่งลักษณะกระบวนการคิดของผู้ที่ทำหน้าที่คิด สร้างสรรค์ ก็มีลักษณะ ของการครุ่นคิดที่มีการหาข้อมูลทางการตลาด ทางศิลปะ ทางจิตวิทยา ผู้บริโภค ลักษณะ ของสื่อมวลชนที่ต้องการใช้หลาย ๆ ด้านประกอบกัน ซึ่งแต่ละเรื่อง แต่ละชิ้น ของงานสร้างสรรค์ที่คิดขึ้นมาได้นั้นมีขั้นตอนซับซ้อนมากพอสมควร

เกี่ยวกับแนวทางในการคิดกระบวนการคิด จนสำเร็จออกมาเป็นผลงานสร้างสรรค์ทาง นิเทศศิลป์ มีขั้นตอนของการครุ่นคิด แยกแยะให้กระจ่างแจ้ง และได้ผลสรุปสุดท้ายที่พอใจ ดัง ให้นำ ข้อความตอนหนึ่งจากการสัมภาษณ์ สุชาติ วุฒิชัย ซึ่งเป็นผู้อำนวยการฝ่ายสร้างสรรค์ ของบริษัทเทคเบสท์แอดเวอร์ไทซิง และบริษัทในเครือเอเพ็กซ์ว่า (สุชาติ วุฒิชัย แถบบันทึก เสียง : 2529)

จุดเริ่มต้น แรงบันดาลใจ ผมชอบดูหนังโฆษณาแล้วจำได้หมด จำได้แม่น สมัยก่อนที่ดังมาก คือโฆษณาสุนัขโลที่มีตัวตลก 2 ตัวมาเล่นกันมาทำอะไรกันแล้ว ล้างมือ ก็มีเสียงว่าสปรกกันใหญ่ หรือหนังไบรคริม โฆษณาน้ำมันใส่ผม ถ้าในสมัยนี้คงดูไม่ได้มันเขย เป็นชายหนุ่มที่มาสมัครงานแล้วผมยุ่ง คำพูดเขาเริ่มอย่างนี้ เหตุเกิดที่สำนักงานแห่งหนึ่ง ชายผู้นี้มาสมัครงาน แต่เขาต้องผิดหวัง เพราะผม เขายุ่ง ใช้ไบรคริมซิครับ อีกอันเป็นโฆษณาชาโรคอนยาแก้ปวด

งานที่พอใจทำให้มีชื่อเสียง

เป็นการทุนจากเมืองนอก โฆษณาพูดเป็นคำกลอน กล่าวอีกฝ่าย
นายโมเย (ตัวละครในเรื่องเป็นทหารเรือ) จากทะเลขึ้นฝั่ง
ตั้งใจหมาย มีของฝากถึงงามปลอดจากยอช่าย ไม่สบายไป
หรือน้องพี่ซ่องใจ ปวดหัวอีกแล้วรี ปวดประจำเดือนรี

ก็เสนานิเวศน์ ช่วงนั้นโฆษณากันเหมือนกันหมด ของผมไม่มี
บ้านเลย เอาเด็กมานั่งคุยกัน มีอุปสรรคเหมือนกัน ตอนแรก
คุณชวน รัตนรักษ์ ประธานฯ หมู่บ้านเขาจะไม่เอา คุณโฆษณา
อะไร ไม่เห็นจะมีบ้านสักหลัง อย่างนี้อย่าโฆษณาดีกว่า งานนี้
ออกไปคนกล่าวขวัญกันทั้งเมือง ทั้งสำเร็จในยอช่าย ผมก็
ภูมิใจตรงที่มีได้คิดเล็ก ๆ อย่างเดียว แต่ภูมิใจตรงที่เราคิดแล้ว
ไปทำให้คนเห็นมองไม่เห็นคือเจ้าของ เขาเริ่มมองเห็นว่าอะไร
มีการถกเถียงกันตั้งแต่วันผมจำได้ ต้องซักแม่น้ำทั้งห้า ...
แล้วอีกอันที่ขันซิด ที่เข้ามาตอนนั้นเจ้าตลาดเป็นออโต้ฯ เน้นพอง
มาก สระสะอาด พอขันซิดเน้นอิมโวนันแนล เป็นซอฟต์แวร์
ไม่ต้องมีเหตุผล ผู้หญิงคนหนึ่งเดินมาผมสวยในคอนเซ็ปต์ที่เข้า
มา No your hair, no sunsilk ผมว่าถอดเป็นไทยคงไม่
ดี แต่ผมจะต้องทำให้ดี โดยใช้ภาพช่วยในการสร้างอารมณ์ ผม
ก็แปลงมาเป็น "รักผมของคุณ รักขันซิด" พอผมแปลกลับไป
ฝรั่งแทบช็อค ผมยืนยันคุณต้องเปลี่ยนถ้าคุณต้องการ แมกซิมัม
รีซัลท์ คำต้องหวาน ... กับอีกอัน "น้องหนู" ใคร ๆ ก็
ใช้แต่แบ้งของน้องหนู ต้องการให้ดูแล้วเหมือนเด็กไม่ได้แสดง
หนัง หรืออย่างเร็ว ๆ นี้ หนิง น.ส.พ.แนวหน้า คุณแทนชอบ
แต่คุณวารินทร์ไม่แน่ใจ บอกให้เอาอาภัสรามาช่วยพูดโฆษณา
ผมไม่ยอมพ้อออกอากาศไปยังคู่มือชอบ บางคนว่าผมถนัดใช้เด็ก
บางเรื่องก็ไม่ใช่เด็กนะ อย่างไลพ์บอย สดชื่นเหมือนยืนบนเนิน

เขา พี่เจนท์ ให้แม่ท้องแก่ไปเลือกของให้ลูก แนวหน้า ผม
ไม่อยากใช้เด็ก แต่ผมจะเอาผู้ใหญ่ไปนั่งแก้ผ้าได้อย่างไร

ในการคิด ผมจะจมอยู่กับปัญหา ก่อน ผมสนุกที่จะทำอย่างนั้น
อย่างเสนานิเวศน์ ผมคิดว่าของเก่าเขาทำอย่างไร เอาละเขา
บอกว่าบ้านมีคุณสมบัติ 8 ประการ ด้านสาธารณูปโภค อะไร
ทำนองนี้ ผมว่าเราต้องหนีไปจากคู่แข่ง การหนีไปให้ลึกแต่ว่า
หนีเพื่อความปลอดภัย แต่หนีเพื่อที่จะออฟเฟอร์คอนซูมเมอร์
เพื่ออะไรบางอย่าง ที่เขายังมองไม่เห็นหรือไปเชิญไปสะกิดให้
เขาเห็น แล้วนั่นคืออะไรละ ผมวางเป้าไว้ แล้วสรุปได้ว่าสิ่งที่
เขาทำอยู่ คู่แข่งทำอยู่ มันสรุปได้ใหม่ว่า เป็นสแตนดาร์ดของ
หมู่บ้าน ถ้าไม่มีปัจจัยพวกนี้ คุณอย่ามาทำหมู่บ้านเลย ผมต้องไป
อีกจุดที่จะดึงดูดใจคน แต่จุดนั้นคืออะไร เอาแบบอารมณ์เพื่อฝัน
เพราะคนเราต้องเพื่อฝันอยากจะมีบ้าน แต่มันไม่คอนกรีต
เพื่อเจอเหมือนนกทำรัง บางทีก็คิดได้เหมือนผีจับยึด แต่ก่อนผี
จะจับยึดผมต้องตั้งเป้าของผมไว้ก่อน เพราะบางทีผมจะคิดไป
จนจะนอน ก็นอนไม่หลับ ใกล้เคียงแล้วนะ มันต้องเตรียมงาน
แต่ถ้าผมไม่ไหวจริง ๆ ผมจะวิ่ง แล้วนอน ... ก็คิดว่าจะเล่น
กับคน เอ ... เข้าท่า แต่จะคนยังไง พ่อแม่ ลูกเมีย เออ
ลูกเมีย ส่วนพ่อแม่คนจะคิดถึงน้อย ลูกเมียมันกระจาย เล่นที่ลูก
ดีกว่า ถ้าคิดเรื่องลูก วิววล อย่างนี้ได้ไหม เอาเด็กตลอดไม่มี
ผู้ใหญ่เลย ให้เด็กเล่นกันมันเข้าท่า สโลแกนยังคิดไม่ออก เด็ก
นักเรียนกลับบ้านหัวกระเป๋าระโคตโคตเดินเข้าบ้าน ไม่เห็น
ผู้ใหญ่เลย เข้าบ้านแล้วมันรำเริง สิ่งโฆษณาของเราเริ่มมี
เอกลักษณ์ แต่มีไข่เอกลักษณ์ผ้า ๆ บอ ๆ มันเริ่มมีความหมาย

เป็นตัวของตัวเอง เรื่องที่สองเป็นเด็กถ่ายรูปกันใหญ่ สนุก
 สนานผจญกันเข้าท่า แล้วจบอย่างไรก็ได้สโลแกน ลูกหลาน
 แจ่มใสในเสนานิเวศน์ ซึ่งบางครั้งสโลแกนมาทีหลัง ... คน
 ก็แปลกแต่ไม่ซื่อสาไม่เปรี้ยวทั้งเมือง พอทำกราฟิกก็ทำเป็นรูป
 บ้านมีเด็กยืนอยู่หนึ่งคน ผมคิดเรื่องที่ 3 ให้เด็กพูดกับกล้อง 15
 วิ พ่อสะ เมื่อไหร่จะไปอยู่เสนานิเวศน์ซะ ก็ได้พอสมควร มา
 เรื่องเด็กเถียงกันอยู่บ้านตั้งแต่ปู่ย่า เปรี้ยวซะ นี่คือ ขั้นตอน
 ที่ทำให้เห็นว่า ในโอเดียที่เป็นคอนเซ็ปต์ จนมาถึงที่เรียกว่า
 เอ็กเซกคูลชั่น มันจะค้างบางที่ต้องหลายเรื่อง ... มีอีกอัน
 ลูกค้านำมาให้เองยื่นสลุวเวธ ผมให้พรรคพวกช่วยเบรนสตรอม
 ก็มีอยู่คนหนึ่งเขาบอกเอาอย่างนี้จึครับ จะหาความแปลกใช้ไหม
 ผมตั้งให้เป็นตุลยีนส์ ใส่แล้วเย็น ใส่แล้วสบาย ผมก็ปึง แล้วก็
 ใสโอเดียต่อไปอีก แปลกนะแปลกดี แต่มันไม่ได้ ยีนส์นี่ถ้า
 ไปขายแล้วบอกว่าใส่เย็นมันค้านกัน ผมก็แผลงเลย โดยได้
 โอเดียมานิด กับอิทธิพลทางภาษา คือเคยดูหนังเรื่อง Cool
 Hand Luke พอล นิวแมน เล่นไอ้หมอนี่มันใจเย็นจะทำอะไร
 มันเย็นจึงใช้ภาษามาวา Cool Heart Jeans ให้ได้คอนเซ็ป
 ก็เสนอด้วย มาดไม่ออกแนว เขานุ่งวูลเวธ

งานวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์

อังจรา แยมสรวล (อังจรา แยมสรวล 2518 : 48 - 52) ได้วิจัยถึงความ
 สัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาวาดภาพกับความคิดสร้างสรรค์และ เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์
 ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ระดับประถมศึกษาโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2518 จำนวน 199 คน เป็นชาย 199 คนหญิง 80 คน เครื่องมือ
 คือ แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ที่ดัดแปลงมาจากแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ ของ

มินนิโซต้า ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์วิชาวาดภาพมีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน

ในลักษณะใกล้เคียงกัน งานวิจัยของสาตินี บุโรคม (สาตินี บุโรคม 2522 : 85) ได้ทำการสร้างแบบฝึกวาดภาพ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับก่อนวัยเรียน โดยศึกษาความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว และความคิดละเอียดละออ แบบฝึกหัดที่ใช้เน้นประกอบด้วยกิจกรรม 9 ชุด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามแนวความคิดของกิลฟอร์ด แล้วนำไปทดสอบใช้กับนักเรียนอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนอนุบาลวัดปรีณายก จำนวน 59 คน ผลปรากฏว่าแบบฝึกหัดวาดภาพที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัวและความคิดละเอียดละออสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ถึงแม้ว่างานวิจัยของอังฉรา จะมีแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของมินนิโซต้า ส่วนงานวิจัยของสาตินี ได้ใช้แบบฝึกหัดด้านวาดเขียนซึ่งเป็นกิจกรรมทางศิลปะโดยดำเนินการไปตามแนวความคิดของกิลฟอร์ด ก็ปรากฏไปในทำนองเดียวกัน ซึ่งเป็นที่น่าสนใจที่หน่วยงานภาคีรัฐบาลกรมการฝึกหัดครู (กรมการฝึกหัดครู 2521 : 51) ก็ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทยตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็นโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โรงเรียนเทศบาล โรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนสาธิตของวิทยาลัยครู จำนวนทั้งสิ้น 3,123 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ด้วยรูปภาพแบบ ก. ผลพบว่าพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์นั้น เมื่ออายุเพิ่มขึ้นความคิดคล่องตัวจะสูงขึ้นและเห็นความแตกต่างได้ชัดเจน ส่วนความคิดริเริ่มจะสูงในระดับอนุบาลและลดต่ำสุดที่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แต่จะเริ่มสูงขึ้นในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำหรับการพัฒนาของความคิดตกแต่งนั้นจะพัฒนาสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ แต่จะเป็นไปอย่างเชื่องช้า

สมภพ สิริวรรณ (สมภพ สิริวรรณ 2525 : 66 - 67) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนสังคมศึกษาโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนแบบปกติ พบว่า โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ภายหลังการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และก่อนหน้านี้ ปรานีต มาลัยวงษ์ (ปรานีต มาลัยวงษ์ 2523 : 77) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาศิลปะศึกษาโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนปกติ ซึ่งปรากฏผลเหมือนกัน การใช้วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ เพราะนักเรียนมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีระบบ มีการเร้าหรือกระตุ้นให้คิดแก้ปัญหาร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ลักษณะหรือรูปแบบของการเรียนการสอนมีส่วนปลูกเร้าให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิดซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นสาขาวิชาการใดก็ตาม แม้แต่ทางด้านภาษาที่เพียร์ ทักนิน (เพียร์ ทักนิน 2523 : 6) ทำการวิจัยกับนักเรียนชั้นประถมปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกการเขียนที่นักเรียนเขียนได้อย่างอิสระ จะมีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของประชุมพร ศุภเรณู (ประชุมพร ศุภเรณู 2519 : 64) ที่ได้ศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นตามทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด รวม 18 แบบ นำไปทดสอบสอนนักเรียนชั้นประถมปีที่ 2 โรงเรียนประถมสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และโรงเรียนสวนหลวง จำนวน 81 คน พบว่า คะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาก่อนและหลังการเรียน ของนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สาเหตุที่ทำให้กลุ่มทดลองมีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม อาจเนื่องมาจากแบบฝึกการเขียนที่นักเรียนเขียนได้อย่างอิสระ ซึ่งเป็นแบบฝึกที่สร้างขึ้นโดยคำนึงถึงหลักการสอนเขียนอย่างสร้างสรรค์ คือ การให้นักเรียนได้มีอิสระในการคิด ในการเขียนและการแสดงออกอย่างเต็มที่ ดังคำกล่าวของเบอร์โรว์ (Burrow. 1952 : 89) ที่ว่านักเขียนที่มีความคิดสร้างสรรค์ต้องการเสรีภาพในการคิดเรื่องที่จะเขียนด้วยตนเอง เพราะบ่อยครั้งการตั้งชื่อเรื่องให้เป็นเหตุไปยับยั้ง หรือจำกัดประสบการณ์

สำหรับงานที่เป็นการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ระหว่างกลุ่มวิชาชีพ ในปี 2514 โชติ เพชรขึ้น ได้ทำการวิจัยโดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นตามแนวความคิดของวอลลซ์และโคแกน ซึ่งพิจารณาความคิดสร้างสรรค์ในลักษณะของการคิดแบบวิเคราะห์ การคิดแบบจำแนกประเภท และการคิดแบบโยงความสัมพันธ์ และได้ผลโดยรวมสรุปออกมาในด้านความคิดสร้างสรรค์ด้านรูปภาพและด้านภาษา (โชติ เพชรขึ้น 2514 : 70) พบว่า กลุ่มครูมีความคิดสร้างสรรค์ด้านรูปภาพและด้านภาษาสูงกว่ากลุ่มศิลปะและกลุ่มช่าง ส่วนกลุ่มช่างและกลุ่มศิลปะมีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยภาษาต่างประเทศ

เป็นโอกาสอันดีที่ปัจจุบันสังคมโลกนั้นแคบเข้า เมื่อความเจริญของวิทยาการแขนงใหม่ ๆ เข้ามาช่วยทำให้การติดต่อสื่อสารส่งข้อมูลข่าวสารถึงกันได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวางขึ้น แม้กระทั่งผลงานทางวิชาการก็สามารถแลกเปลี่ยนเผยแพร่ให้เพื่อนมนุษย์ชาติอื่น ได้มีโอกาสได้ใช้ศึกษาค้นคว้า ซึ่งก็มีทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในสาขาวิชาต่าง ๆ มากมาย แม้แต่การเรียนการสอนศิลปะให้ได้ผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังนั้น โทมัส ไลท์ฟุต (Lightfoot. 1985 : 163 A) ได้เสนอผลงานปริญกนิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต หัวเรื่องความคิดสร้างสรรค์ในงานศิลปะของทอม ไลท์ฟุต เพื่อค้นหาแนวความคิดสร้างสรรค์ในงานศิลปะ แต่ละชิ้นสร้างขึ้นมาอย่างไร ทำไมจึงสร้างขึ้นที่นอกเหนือไปจากปรัญญาความเชื่อในกฎเกณฑ์ทางศิลปะ และการฝึกหัดทางด้านทักษะฝีมือแล้ว และพบว่าครูศิลปะควรช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการหาเหตุผลทางภาษา ก็จะเป็นการค้นพบอย่างใหม่ซึ่งความมีเหตุมีผลทางรูปภาพ อันเป็นวิธีการอันหนึ่งที่ทำให้ผู้คนมีโอกาสรับรู้ เกิดความซาบซึ้งกับผลงานศิลปะร่วมสมัย และศิลปะคอนเซ็ปทวล

ส่วนโรเบิร์ต ฮาร์โรลด์ จูเนียร์ ริทเทอร์ (Ritter. 1985 : 2342 A) ได้ทำการวิจัยเรื่องธรรมชาติของความวิตกกังวลและความคิดสร้างสรรค์ของพอล ทิลลิช และรอลโล เมย์ พบว่า ผลงานของทั้งสองเป็นผลพวงของความสนใจในความคิดสร้างสรรค์ และเชื่อว่าเป็นการคิดค้นหาความรู้ทางอภิปรายมิใช่เป็นเพียงประสบการณ์ของมนุษย์ที่ถ่ายทอดลงในผลงานทางศิลปะเท่านั้น แต่ก็นำมา เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตอย่างมีความหมาย ส่วนความวิตกกังวล

เป็นความขัดแย้งที่มนุษย์เผชิญหน้ากับความตั้งใจทางศาสนา ความคิดสร้างสรรค์ใช้เป็นหลักยึดเพื่อวิเคราะห์ความขัดแย้งอันเป็นเหตุของความวิตกกังวลได้อย่างหลักแหลม ดังที่ปรากฏอยู่ในงานของศิลปินทั้งสอง

ผลงานทางวิชาการทั้งสองเรื่องนี้ พอลจะสะท้อนให้เห็นว่า เบื้องหลังของงานศิลปะที่เป็นที่ยอมรับในสังคมนั้นศิลปินจะต้องบังเกิดความคิดสร้างสรรค์ก่อนจึงสามารถสร้างผลงานออกมาได้ และ เพราะว่าจิตรกรสื่อสารความคิดลงในภาพด้วยสัญลักษณ์อันเป็นลักษณะหนึ่งของกระบวนการสร้างสรรค์ตามแนวทางของตนเอง มัลโกนาโด ฮีเยส วิลมา (Vilma. 1984 : 2362 A) ก็เป็นอีกผู้หนึ่งซึ่งสร้างสรรค์งานศิลปะ โดยใช้กระบวนการแบบไดอะเล็คติค เสนอปรัชญาอันพินิจด้านศิลปะศึกษาต่อวิทยาลัยครู มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย เป็นผลงานศิลปะที่เป็นงานจิตรกรรมและบทประพันธ์ชื่อ ชันเคย์ เปเปอร์ โดยใช้กระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ โดยตั้งสมมติฐานว่า การที่ศิลปินบางคนพยายามหาทางสื่อสารศิลปะด้วยภาษาหนังสือหรือภาษาพูดนั้น ส่วนแต่เป็นงานศิลปะที่สะท้อนให้เห็นบุคลิกภาพ สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมและสังคมการเมืองจึงเป็นเหตุบังคาลใจให้เขาสร้างสรรค์งานเช่นนั้น อย่างไรก็ตามก็ต้องเข้าใจว่าสัญลักษณ์ทางภาษาหนังสือก็ยังไม่สามารถอธิบายถึงกระบวนการคิดสร้างสรรค์ได้อย่างหมดจด เพราะความพิศของภาษามัลโกนาโด จึงถ่ายทอดระดับความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นนามธรรมลงในงานจิตรกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่างานทางวิชาการก็ที่เป็นปรัชญาอันพินิจระดับคุณูปัตถิตของต่างประเทศ สามารถนำหลักการหรือกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ เพื่อก่อให้เกิดผลงานอย่างแปลกใหม่

สำหรับสังคมตะวันตกหรือสังคมอเมริกา งานศิลปะที่ประกอบด้วยงานประพันธ์ในงานจิตรกรรมจึงดูเป็นเรื่องแปลกและเป็นผลงานสร้างสรรค์ แต่ด้านนำเสนอในประเทศจีนก็เป็นเรื่องธรรมดาปกติ เพราะการประสานงานลักษณะนี้ปรากฏในงานศิลปะของชาวจีนก็มีลักษณะจนกลายเป็นของธรรมดา

การนำทฤษฎีทางความคิดสร้างสรรค์และหลักการการเขียน มาสร้างรูปแบบให้เกิดความคิดขยายออกในการเขียนนวนิยาย ปรากฏในผลงานวิจัยของ จุน สเตรงเซส (Hankins.

1985 : 163 A) ได้ทำการวิจัยด้วยการเอาหลักทฤษฎีมาแยกย่อย เพื่อจัดเป็นขั้นตอนการเขียน ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเขียนได้อย่างรวดเร็ว และก็จะได้ผลงานนวนิยายหรือบทละครที่มีคุณค่า ทั้งนี้โดยมีองค์ประกอบ 3 ประการด้วยกัน คือ มีผู้นำวิจารณ์เพื่อให้เกิดความคิดเห็น สอบทาน และเปิดรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทั้งหมดนี้ช่วยให้เกิดความคล่องในการคิดและมีความยืดหยุ่นพลิกแพลงในการเขียน นอกจากนี้สแตรงเซสยังได้นำทฤษฎีบุคลิกภาพของอัลเฟรด แอดเลอร์ มาปรับใช้ร่วมกับทฤษฎีทางการประพันธ์ของเคนเนธ เบิร์ด ก็สามารถค้นพบคุณสมบัติของนักเขียนที่เป็นที่ต้องการของสังคม

อนึ่ง การที่นำหลักทางความคิดสร้างสรรค์มาใช้ ไม่เพียงแต่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในแวดวงของจิตรกรรมทัศนศิลป์เท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดประโยชน์ในศิลปะประเภทวรรณศิลป์ และการประพันธ์ก็เช่นกัน

แคทเธอริน คอห์น (Cohn. 1984 : 2501 A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์อย่างให้ได้ผลสำเร็จ เป็นการวิจัยแบบสังเกตระยะใกล้ใช้กับกลุ่มทดลองที่อายุแตกต่างกัน ใช้วิธีหลายรูปแบบและศึกษาสมรรถนะของความคิดสร้างสรรค์แต่ละประเภท ปรากฏว่าสามารถประเมินค่าของความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นด้วยการนับจำนวนการตอบสนอง หรือนับจำนวนความถี่ทางสถิติของการตอบสนองที่เพิ่มขึ้น ในแต่ละประเภทที่เป็นความคิดคล่องตัวและความคิดริเริ่ม ด้วยการใช่วิธีฝึกฝนทางตรงโดยการกระตุ้นและเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจ ทำให้ช่วยเพิ่มพูนความคิดสร้างสรรค์ที่แสดงออกมาในงานที่มอบหมายระหว่างฝึกและความคิดสร้างสรรค์ที่แสดงออกในช่วงที่ทำงานในหน้าที่ประจำด้วย

งานวิจัยนี้เท่ากับเป็นการสนับสนุนและให้กำลังใจว่า ความคิดสร้างสรรค์นั้นสามารถฝึกให้เกิดขึ้นได้ ขณะเดียวกันก็เป็นการปล้ำกับความเชื่อเก่า ๆ ที่ว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะของพรสวรรค์ที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด จึงทำให้คนบางคนท้อแท้ พ้อทำงานบางอย่างไม่ได้ บ้างก็ว่าไม่มีหัวทางนี้ ไม่มีพรสวรรค์ทำนองนี้ แต่ในปัจจุบันได้มีการศึกษาค้นคว้าในหลายแง่มุม ส่วนใหญ่ลงความเห็นว่าเกิดขึ้นได้จากการฝึกฝน ปฏิบัติอย่างมีขั้นตอน มีระเบียบ ระบบ แน่นนอนมากกว่าที่จะเป็นสิ่งที่ติดตัวมา จึงเป็นพรแสวงมากกว่าพรสวรรค์

อย่างไรก็ตามแต่ ยังมีงานวิจัยเชิงสำรวจของ อรนิทรา นีลัน อัลลัน (Allan, 1985 :60 A) เรื่องการสำรวจความคิดสร้างสรรค์และความกดดันในวัยสูงอายุ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ ศึกษา โดยหาความเชื่อมโยงของลักษณะทางความคิดสร้างสรรค์ กับกิจกรรมทางศิลปะในช่วง ความเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุ โดยตั้งสมมติฐานว่า ความกดดันมีค่าสหสัมพันธ์เชิงลบกับกิจกรรมทางความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นความเชื่อที่ว่าความคิดสร้างสรรค์ของผู้ใหญ่สามารถกระตุ้นให้มีขึ้น ได้ด้วยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางความคิดสร้างสรรค์ ในการรวบรวมข้อมูลได้มาจากการออกแบบสอบถาม 4 ชุด ซึ่งประกอบด้วย ชุดที่หนึ่งแบบสอบถามเพื่อวัดการปรับตัวทางสังคมของโฮล เมสและราชี ชุดที่สองลักษณะบ่งชี้ถึงความคิดสร้างสรรค์ ชุดที่สามหาระดับความเก็บกด และ ชุดที่สี่ระดับของกิจกรรมทางความคิดสร้างสรรค์ ปรากฏผลโดยสรุปพบว่า 1) การตอบสนองทางความคิดสร้างสรรค์ ตัวเลขสูงสุดนั้นต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของความเก็บกด 2) การตอบสนองทางความคิดสร้างสรรค์ให้ตัวเลขต่ำสุด คะแนนเท่ากับระดับสูงสุดของความเก็บกด 3) การตอบสนองของคนอายุ 79 ปีขึ้นไป น้อยกว่าภาวะที่ควรจะเป็น ผู้ที่อายุ 65-72 ปี มีประสบการณ์ที่กดดันมากที่สุด โดยได้ค่าตัวเลขสูงสุดของความคิดสร้างสรรค์ และต่ำสุดของคะแนนกิจกรรม ทั้งนี้ ให้นำแบบทดสอบทางความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ที่เป็นรูปภาพนำมาใช้ทดสอบทั้งก่อนและหลัง รวมเวลา 20 ชั่วโมง เพื่อตรวจวัดความคิดยืดหยุ่น ความคิดคล่องตัว ความคิดละเอียดลออ และความคิดริเริ่ม ผลลัพธ์ที่ปรากฏ ชี้ให้เห็นว่า ความคิดริเริ่มเพิ่มขึ้นสูงที่สุดอย่างมีนัยสำคัญที่ .04 ความกดดันมากที่สุดในช่วงอายุ 65-72 ปี อาจเป็นตัวทำให้กิจกรรมสร้างสรรค์ลดน้อยลง ระดับความกดดันต่ำลงและกิจกรรมสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้นหลังอายุ 72 ปีไป การให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะสามารถกระตุ้นลักษณะความคิดสร้างสรรค์ในผู้สูงอายุได้เหมือนกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นบุคคลผู้ประกอบวิชาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ของบริษัทตัวแทนโฆษณา ในเขตกรุงเทพมหานคร 20 บริษัท จำนวน 60 คน กับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี หลักสูตรสื่อสารมวลชนและหลักสูตรอื่นจำนวน 66 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random Sampling โดยใช้การจับสลาก จากกลุ่มประชากรผู้ประกอบวิชาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ของบริษัทตัวแทนโฆษณา ในเขตกรุงเทพมหานคร 20 บริษัท จำนวน 60 คน มีบุคคลที่ไม่ได้รับรางวัล 47 คน และได้รับรางวัล 13 คน (จากพื้นฐานความรู้ทางสื่อสารมวลชน 5 คน อักษรศาสตร์ 4 คน ศิลปกรรมศาสตร์ 4 คน ส่วนสถาปัตยกรรมศาสตร์ ซึ่งคาดว่าจะมี แต่ไม่พบในการเก็บข้อมูลนี้) กับกลุ่มประชากรนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหลักสูตรสื่อสารได้จาก คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวน 21 คน และหลักสูตรอื่นได้จาก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 16 คน วิชาเอกศิลปะ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 14 คน และ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบครั้งนี้ คือ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์ ก่อนสร้างแบบทดสอบได้ศึกษาเรื่องต่อไปอย่างละเอียดเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

1. ทฤษฎีทางความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด และคริสเตนเสน
2. หลักการทางความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ
3. หลักการและทฤษฎีทางนิเทศศาสตร์
4. หลักการทางความคิดสร้างสรรค์ในงานนิเทศศิลป์ในประเทศไทย
5. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ในด้านต่าง ๆ ที่มีผู้ใช้แล้วในประเทศ ต่างประเทศ

ในการทำการวิจัยครั้งนี้ ได้สร้างแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ 1 ฉบับ ซึ่งประกอบด้วย 4 ชุดตามลักษณะ ความคิดสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ ซึ่งเป็นไปตามแนวของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ดและคริสเตนเสน ที่มีผู้สร้างขึ้นแล้ว โดย

ชุดที่ 1 ส่วน ก. และส่วน ข. ให้นำแบบฝึกความคิดสร้างสรรค์ของการสื่อสารของ คอน ฟาบุน และแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของ โซติ เพชรขึ้น มาดัดแปลงและเพิ่มเติมเพื่อทดสอบหาลักษณะ ของความคิดริเริ่ม

ชุดที่ 2 ให้นำแบบฝึกความคิดสร้างสรรค์ทางการสื่อสารของ คอน ฟาบุน และทดสอบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของโซติ เพชรขึ้น มาดัดแปลงเพื่อทดสอบหาลักษณะ ของความคิดคล่องตัว

ชุดที่ 3 ปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมจากแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ ของ อารี สุทธิพันธุ์ จากเดิม 2 ตัวเลือกเป็น 4 ตัวเลือก เพื่อทดสอบหาลักษณะ ของความคิดยืดหยุ่น

ชุดที่ 4 นำมาจากแบบทดสอบของจอร์จ เค. เบเนนท 40 ข้อ คัดเลือกมา 20 ข้อ เพื่อทดสอบหาลักษณะ ของความคิดละเอียดลออ

เกณฑ์การให้คะแนน การตรวจให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ของแบบทดสอบของแต่ละชุดจะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะความคิดสร้างสรรค์ใน 4 ด้าน คือ ชุดที่ 1 ลักษณะ ความคิดริเริ่ม ชุดที่ 2 ลักษณะ ความคิดคล่องตัว ชุดที่ 3 ความคิดยืดหยุ่น และชุดที่ 4 ความคิดละเอียดลออ

1. การให้คะแนนความคิดริเริ่ม

บันทึกคำตอบแต่ละข้อของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด แล้วหาความถี่ของแต่ละคำตอบ โดย

คำตอบที่มีความดีตั้งแต่ 5 ขึ้นไปให้	1 คะแนน
คำตอบที่มีความดีเป็น 4	ให้ 2 คะแนน
คำตอบที่มีความดีเป็น 3	ให้ 3 คะแนน
คำตอบที่มีความดีเป็น 2	ให้ 4 คะแนน
คำตอบที่มีความดีเป็น 1	ให้ 5 คะแนน

2. การให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์

พิจารณาคำตอบที่เป็นไปตามเงื่อนไขของข้อทดสอบ ถือว่าเป็นคำตอบที่เป็นไปได้ให้คะแนนคำตอบที่เป็นไปได้คำตอบละ 1 คะแนน ไม่ว่าคำตอบนั้นจะซ้ำกับคำตอบของผู้อื่นหรือไม่

3. การให้คะแนนความคิดยืดหยุ่น

เกณฑ์การให้คะแนนขึ้นอยู่กับคำตอบที่เลือกในแต่ละข้อซึ่งมีคำตอบ 4 ตัวเลือกทุกตัว มีคะแนนตั้งแต่ 1-4 คะแนนขึ้นอยู่กับคำตอบที่เลือกในแต่ละข้อซึ่งมีคำตอบ 4 ตัวเลือกทุกตัว

เลือกภาพที่แสดงความสมดุลในทุกทิศทางมากที่สุด ให้ 1 คะแนน

เลือกภาพที่แสดงความสมดุลในเพียงซ้ายขวา ให้ 2 คะแนน

เลือกภาพที่แสดงความสมดุลน้อยที่สุด ให้ 3 คะแนน

เลือกภาพที่ไม่แสดงความสมดุลให้เห็นเลย ให้ 4 คะแนน

4. การให้คะแนนความคิดละเอียดละออ

พิจารณาคำตอบที่ถูกต้องมากที่สุด ของทุกข้อรวมกันหมดทั้งชุด ผู้ที่ตอบได้ถูกต้องมากที่สุดได้คะแนนมากที่สุด ผู้ที่ตอบได้ถูกต้องน้อยข้อที่สุดได้คะแนนน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ฉบับนี้ ได้นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิเทศศิลป์ 2 ท่าน และทางด้านสร้างสรร่งงานนิเทศศิลป์ 3 ท่าน เพื่อประเมินความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วจึงนำมาทดสอบกับกลุ่มที่คาดว่าจะมีความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 69 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบทดสอบได้รับการประเมินความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธี ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8159

2. ค่าความเที่ยงตรง (Validity) แบบทดสอบฉบับนี้มีความเที่ยงตรงเฉพาะหน้า จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เห็นว่าสามารถวัดความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ได้

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการ โดยเริ่มจากการชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงจุดมุ่งหมายของการทดสอบ มิได้นำไปสรุปตัดสินว่า อะไรคืออะไรไม่ดี แต่เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบอาชีพด้านงานนิเทศศิลป์ว่า มีลักษณะของการคิดทางด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออขนาดไหน แตกต่างมากหรือไม่ระหว่างผู้ที่พื้นความรู้ต่าง ๆ กัน หรือแม้กระทั่งจะมีความแตกต่างกันหรือไม่ระหว่างบุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ และการตอบแบบทดสอบไม่มีการผิดขอให้ผู้ตอบทำการทดสอบอย่างสบายใจและตอบให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำ คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ที่ได้จากการทดสอบ มาหาค่าสถิติพื้นฐาน และนำมาเปรียบเทียบกันระหว่างลักษณะความคิดสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ และระหว่างพื้นความรู้

ไม่ว่าผลการวิเคราะห์จะปรากฏเช่นใดก็ตาม จะมีการดำเนินการสอบทานการวิจัยอีกครั้ง โดยการนำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ฉบับนี้ไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากนิสิตปีสุดท้ายของหลักสูตรต่าง ๆ กัน เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่าพอจะมีลักษณะผลสรุปใกล้เคียงหรือแตกต่างจากข้อมูลที่ได้มาในครั้งแรก ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า จะทำให้ได้เหตุผลที่จะสามารถนำมาสนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดได้อย่างมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากขึ้น

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน

- $\bar{X}$
- S^2

2. ทดสอบลักษณะความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบอาชีพสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์
ระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่างที่มีการแจกแจงความถี่ไม่เป็นไปตามปกติโดยใช้ Mann-Whitney U-test
3. ทดสอบลักษณะความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบอาชีพทางนิเทศศิลป์ ระหว่าง 2
กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกันโดยใช้ t-test แบบ Independent
4. ทดสอบลักษณะความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบอาชีพทางนิเทศศิลป์ ระหว่าง 2
กลุ่มขึ้นไปใช้ F-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ดังนี้

n แทน จำนวนคน

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

df แทน ความเป็นอิสระที่คะแนนจะเปลี่ยนไป

R แทน ค่าของคะแนนอันดับ

U แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน U-test

t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-test

F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-test

การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ได้แยกวิเคราะห์ตามสมมติฐาน

1. บุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ที่มีพื้นฐานความรู้ทางสื่อสารมวลชน จะมีความคิดสร้างสรรค์ในแต่ละประเภทดีกว่าผู้มีพื้นฐานความรู้จากหลักสูตรอื่น

ตาราง 1 การเปรียบเทียบประเภทของความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ของบุคคลที่ได้รับรางวัล
ในการประกอบอาชีพสร้างสร้งงานนิเทศศิลป์ ระหว่างผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ทางสื่อสารมวลชนและพื้นฐาน
ความรู้ทางอักษรศาสตร์

ประเภทของ ความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์	พื้นฐานความรู้ ทางสื่อสารมวลชน 5 คน			พื้นฐานความรู้ ทางอักษรศาสตร์ 4 คน			U
	$\bar{X}$	S^2	R	$\bar{X}$	S^2	R	
ความคิดริเริ่ม	45.6	51.3	28	33.8	357.5	17	7
ความคิดคล่องตัว	40.8	371.2	29.5	26.5	241.7	15.5	5.5
ความคิดยืดหยุ่น	52.2	21.2	22.5	54.0	16.7	22.5	7.5
ความคิดละเอียดละออ	41.0	21.5	30	29.3	148.9	15	5
ความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์	44.9	120.5	31	35.9	276.9	14	4

$$n_1 = 5 \quad n_2 = 4 \quad U_{.05} = 2$$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 1 ปรากฏว่าบุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้าง
สร้งงานนิเทศศิลป์ระหว่างพื้นฐานความรู้ทางสื่อสารมวลชนและพื้นฐานความรู้ทางอักษรศาสตร์ มีความคิด
สร้งสร้งงานนิเทศศิลป์โดยรวมและในรายละเอียดทุกประเภทแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง
สถิติ แต่ก็มีแนวโน้มว่าความคิดสร้างสรรค์ประเภทความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว และความคิด
ละเอียดละออ ของผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ทางสื่อสารมวลชนสูงกว่าพื้นฐานความรู้ทางอักษรศาสตร์ส่วนความคิด
ยืดหยุ่นของผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ทางอักษรศาสตร์สูงกว่าพื้นฐานความรู้ทางสื่อสารมวลชน โดยพิจารณาจากค่า
เฉลี่ยของคะแนน

ตาราง 2 การเปรียบเทียบประเภทของความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ของบุคคลที่ได้รับรางวัล
ในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ระหว่างผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ทางสื่อสารมวลชน
และพื้นฐานความรู้ทางศิลปะ

ประเภทของ ความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์	พื้นฐานความรู้ ทางสื่อสารมวลชน 5 คน			พื้นฐานความรู้ ทางศิลปะ 4 คน			U
	$\bar{X}$	S^2	R	$\bar{X}$	S^2	R	
ความคิดริเริ่ม	45.6	51.3	23.5	46.7	162.9	21.5	8.5
ความคิดคล่องตัว	40.8	371.2	27	35.0	1300.7	18	8
ความคิดยืดหยุ่น	52.2	21.2	16	63.3	20.9	26	1*
ความคิดละเอียดละออ	41.0	21.5	23.5	45.3	4.9	21.5	8.5
ความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์	44.9	120.5	26	47.6	407.2	19	9

$$n_1 = 5 \quad n_2 = 4 \quad U_{.05} = 2$$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 ปรากฏว่าบุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ระหว่างพื้นฐานความรู้ทางสื่อสารมวลชนและพื้นฐานความรู้ทางศิลปะ มีความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์โดยรวมและในรายละเอียดประเภทความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัวและความคิดละเอียดละออ แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ สำหรับความคิดยืดหยุ่นของผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ทางสื่อสารมวลชนและพื้นฐานความรู้ทางศิลปะแตกต่างกันอย่างมีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ทางศิลปะมีความคิดยืดหยุ่นสูงกว่าพื้นฐานความรู้ทางสื่อสารมวลชน

2. บุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ จะมีความคิดสร้างสรรค์ในแต่ละประเภทดีกว่าบุคคลที่ไม่ได้รับรางวัล

ตาราง 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนโดยจำแนกตามประเภทของความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ของบุคคลที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์

ประเภทของ ความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์	บุคคลที่ได้รับรางวัล 13 คน		บุคคลที่ไม่ได้รับรางวัล 47 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
ความคิดริเริ่ม	2.4976	0.690	2.1603	0.637	1.55
ความคิดคล่องตัว	3.5179	2.400	2.7133	1.370	1.16
ความคิดยืดหยุ่น	2.7962	0.300	2.5863	0.414	2.04*
ความคิดละเอียดละออ	2.2090	0.301	1.9380	0.531	2.38*
ความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์	2.6787	0.493	2.3448	0.403	2.24*

$$df = 58$$

$$t_{.05} = 1.67$$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 ปรากฏว่าบุคคลที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ มีความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์โดยรวมและในรายละเอียด ประเภทความคิดยืดหยุ่นกับความคิดละเอียดละออแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคคลที่ได้รับรางวัลมีความคิดสร้างสรรค์ประเภทดังกล่าวสูงกว่าบุคคลที่ไม่ได้รับรางวัล

สำหรับความคิดริเริ่ม และความคิดคล่องตัวของบุคคลที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็มีแนวโน้มว่าบุคคลที่ได้รับรางวัลมีความคิดริเริ่มและความคิดคล่องตัวสูงกว่าบุคคลที่ไม่ได้รับรางวัล โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนน

3. บุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกวดอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ มีความคิดสร้างสรรค์ในแต่ละประเภทดีกว่านิสิตนักศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี

ตาราง 4 การเปรียบเทียบประเภทของความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ของบุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกวดอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์กับนิสิตชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี

ประเภทของ ความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์	ประกวดอาชีพ (ได้รับรางวัล 13 คน)		นิสิตนักศึกษา (ระดับปริญญาตรี 66 คน)		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
ความคิดริเริ่ม	2.4976	0.690	2.5038	0.976	-0.03
ความคิดคล่องตัว	3.5179	2.400	3.4139	1.413	0.15
ความคิดยืดหยุ่น	2.7962	0.300	2.5433	0.539	2.38*
ความคิดละเอียดละออ	2.2090	0.301	2.1154	0.384	0.94
ความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์	2.6787	0.493	2.5549	0.344	0.87

$$df = 77 \quad t_{.05} = 1.67$$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 ปรากฏว่า บุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกวดอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์กับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี มีความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์โดยรวมและในรายละเอียดประเภทความคิดริเริ่มความคิดคล่องตัวและความคิดละเอียดละออแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็มีแนวโน้มว่า ความคิดริเริ่มของนิสิตนักศึกษาสูงกว่าบุคคลที่ได้รับรางวัล ส่วนความคิดสร้างสรรค์โดยรวมกับความคิดคล่องตัวและความคิดละเอียดละออของบุคคลที่ได้รับรางวัลสูงกว่านิสิตนักศึกษา โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนน

สำหรับความคิดยืดหยุ่นของบุคคลที่ได้รับรางวัลกับนิสิตนักศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคคลที่ได้รับรางวัลมีความคิดยืดหยุ่นสูงกว่านิสิตนักศึกษา

ตาราง 5 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ของบุคคลที่ได้รับรางวัลในการ
ประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์กับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรีที่อยู่ในหลักสูตร
สื่อสารมวลชน

ประเภทของ ความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์	ประกอบอาชีพ (ได้รับรางวัล 13 คน)		นิสิตนักศึกษา (หลักสูตร สื่อสารมวลชน 21 คน)		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
ความคิดริเริ่ม	2.4976	0.690	2.2403	0.593	1.11
ความคิดคล่องตัว	2.5179	2.400	3.9224	1.458	-0.55
ความคิดยืดหยุ่น	2.7962	0.300	2.6115	0.544	1.27
ความคิดละเอียดละออ	2.2090	0.301	2.0496	0.422	1.28
ความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์	.6787	0.493	2.6128	0.326	0.43

$$df = 32$$

$$t_{.05} = 1.67$$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 ปรากฏว่า บุคคลที่ได้รับรางวัลกับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4
ระดับปริญญาตรีที่อยู่ในหลักสูตรสื่อสารมวลชน มีความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์โดยรวมและใน
รายละเอียดทุกประเภทแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็มีแนวโน้มว่า ความคิดริเริ่ม
ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดละออของบุคคลที่ได้รับรางวัลสูงกว่านิสิตนักศึกษา ส่วนความ
คิดคล่องตัวของนิสิตนักศึกษาสูงกว่าบุคคลที่ได้รับรางวัล โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนน

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์นิเทศศิลป์ของบุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์กับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรีอยู่ในหลักสูตรทางอักษรศาสตร์

ประเภทของ ความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์	ประกอบอาชีพ (ได้รับรางวัล 13 คน)		นิสิตนักศึกษา (หลักสูตร ทางอักษรศาสตร์ 16 คน)		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
ความคิดริเริ่ม	2.4976	0.690	3.0071	0.950	-1.67*
ความคิดคล่องตัว	2.5179	2.400	2.8576	0.993	0.93
ความคิดยืดหยุ่น	2.7962	0.300	2.3156	0.477	3.30*
ความคิดละเอียดละออ	2.2090	0.301	2.0103	0.438	1.44
ความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์	2.6787	0.493	2.4826	0.372	1.19

$$df = 27$$

$$t_{.05} = 1.67$$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 ปรากฏว่า บุคคลได้รับรางวัลกับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรีที่อยู่ในหลักสูตรทางอักษรศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์โดยรวมและในรายละเอียดประเภทความคิดคล่องตัว และความคิดละเอียดละออแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็มีแนวโน้มว่าความคิดสร้างสรรค์ประเภทดังกล่าวของบุคคลที่ได้รับรางวัลสูงกว่านักศึกษาในหลักสูตรทางอักษรศาสตร์ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนน

สำหรับความคิดสร้างสรรค์ประเภทความคิดริเริ่ม และความคิดยืดหยุ่นของบุคคลที่ได้รับรางวัลกับนักศึกษาทางอักษรศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาทางอักษรศาสตร์มีความคิดริเริ่มสูงกว่าบุคคลที่ได้รับรางวัล ส่วนบุคคลที่ได้รับรางวัลมีความคิดยืดหยุ่นสูงกว่านักศึกษาทางอักษรศาสตร์

ตาราง 7 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ของบุคคลที่ได้รับรางวัลในการ
ประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์กับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรีที่อยู่ใน
หลักสูตรทางศิลปะ

ประเภทของ ความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์	ประกอบอาชีพ (ได้รับรางวัล 13 คน)		นิสิตนักศึกษา (หลักสูตร ทางศิลปะ 14 คน)		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
ความคิดริเริ่ม	2.4976	0.690	2.2739	0.552	0.93
ความคิดคล่องตัว	3.5179	2.400	3.2768	1.945	0.29
ความคิดยืดหยุ่น	2.7962	0.300	2.7179	0.553	0.46
ความคิดละเอียดละออ	2.2090	0.301	2.2973	0.233	-0.85
ความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์	2.6787	0.493	2.5868	0.447	0.51

$$df = 25$$

$$t_{.05} = 1.67$$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 ปรากฏว่า บุคคลที่ได้รับรางวัลกับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรีที่อยู่ใน หลักสูตรทางศิลปะ มีความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์โดยรวมและในรายละเอียดทุกประเภทแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็มีแนวโน้มว่าความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัวและความคิดยืดหยุ่นของบุคคลที่ได้รับรางวัลสูงกว่านักศึกษาทางศิลปะ ส่วนความคิดละเอียดละออของนักศึกษาหลักสูตรทางศิลปะสูงกว่าบุคคลที่ได้รับรางวัลเล็กน้อย โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนน

ตาราง 8 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ของบุคคลที่ได้รับรางวัล ในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์กับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรีที่อยู่ในหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์

ประเภทของ ความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์	ประกอบอาชีพ (ได้รับรางวัล 13 คน)		นิสิตนักศึกษา (หลักสูตร สถาปัตยกรรมศาสตร์ 15 คน)		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
ความคิดริเริ่ม	2.4976	0.690	2.5505	1.490	-0.12
ความคิดคล่องตัว	3.5179	2.400	3.4233	0.948	0.13
ความคิดยืดหยุ่น	2.7902	0.300	2.5277	0.548	1.63
ความคิดละเอียดละออ	2.2973	0.233	2.1500	0.348	0.48
ความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์	2.0787	0.493	2.5210	0.220	1.07

$$df = 26$$

$$t_{.05} = 1.67$$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 ปรากฏว่าบุคคลที่ได้รับรางวัลกับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรีที่อยู่ในหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์โดยรวม และในรายละเอียดทุกประเภทแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็มีแนวโน้มว่าความคิดริเริ่มของนักศึกษาสถาปัตยกรรมศาสตร์สูงกว่าบุคคลที่ได้รับรางวัล ส่วนความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดละออของบุคคลที่ได้รับรางวัลสูงกว่านักศึกษาสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนน

สำหรับความคิดยืดหยุ่นของบุคคลที่ได้รับรางวัลกับนักศึกษาสถาปัตยกรรมศาสตร์มีแนวโน้มสูงจนเกือบจะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่อยู่ในหลักสูตรทางสื่อสารมวลชนมีความคิดสร้างสรรค์ดีกว่ากลุ่มที่มีพื้นฐานความรู้จากหลักสูตรอื่น

ตาราง 9 การเปรียบเทียบประเภทของความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ของนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรี ที่อยู่ในหลักสูตรต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ความคิดริเริ่ม				
ระหว่างกลุ่ม	6.2832	3	2.0944	2.3345
ภายในกลุ่ม	55.6229	62	.8971	
รวม	61.9062	65		
ความคิดคล่องตัว				
ระหว่างกลุ่ม	10.6444	3	3.5481	1.8478
ภายในกลุ่ม	119.0549	62	1.9202	
รวม	129.6993	65		
ความคิดยืดหยุ่น				
ระหว่างกลุ่ม	1.3574	3	.4525	1.6004
ภายในกลุ่ม	17.5283	62	.2827	
รวม	18.8856	65		
ความคิดละเอียดละออ				
ระหว่างกลุ่ม	.7490	3	.2497	1.7531
ภายในกลุ่ม	8.8300	62	.1428	
รวม	9.5791	65		
ความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์				
ระหว่างกลุ่ม	.1854	3	.6018	.5120
ภายในกลุ่ม	7.4844	62	.1207	
รวม	7.6698	65		

$$F_{.05} (3,62) = 2.76$$

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนตามประเภทความคิดสร้างสรรค์ทาง
 นิเทศศิลป์ของนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรี ที่อยู่ในหลักสูตรทางสื่อสารมวลชน
 หลักสูตรทางอักษรศาสตร์ หลักสูตรทางศิลปะ และหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์

ประเภทของ ความคิดสร้างสรรค์ ทางนิเทศศิลป์	ความคิดริเริ่ม		ความคิดคล่องตัว		ความคิดยืดหยุ่น		ความคิดละเอียดละออ	
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2
หลักสูตร สื่อสารมวลชน	2.240	.593	3.922	1.458	2.612	.544	2.050	.422
ทางอักษรศาสตร์	2.274	.552	3.277	1.945	2.718	.553	2.297	.233
ทางศิลปะ	3.007	.950	2.858	.993	2.316	.477	2.010	.438
สถาปัตยกรรมศาสตร์	2.550	1.490	3.423	.943	2.528	.548	2.150	.348

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 และตาราง 10 ปรากฏว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่อยู่ในหลักสูตรสื่อสารมวลชนกับหลักสูตรทางอักษรศาสตร์ หลักสูตรทางศิลปะ และหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์โดยรวมและในรายละเอียดทุกประเภทแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็มีแนวโน้มว่าความคิดริเริ่มของนักศึกษาทางศิลปะสูงกว่านิสิตนักศึกษาจากหลักสูตรอื่น ส่วนความคิดคล่องตัวของนักศึกษาสื่อสารมวลชนสูงกว่านิสิตนักศึกษาหลักสูตรอื่น สำหรับความคิดยืดหยุ่นและความคิดละเอียดละออของนักศึกษาทางอักษรศาสตร์สูงกว่านิสิตนักศึกษาจากหลักสูตรอื่น โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ของบุคคล
ผู้ประกอบวิชาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความคิดสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ ของบุคคลที่ได้รับ
รางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ ที่มีพื้นฐานความรู้ทางสื่อสารมวลชน และผู้ที่มี
พื้นฐานความรู้จากหลักสูตรอื่น
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความคิดสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ ระหว่างบุคคลที่
ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความคิดสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ ระหว่างบุคคลที่
ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพ สร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์กับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษา
อยู่ในระดับปริญญาตรีในแต่ละหลักสูตรทางสื่อสารมวลชนและหลักสูตรอื่น

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. บุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ที่มีพื้นฐานความรู้ทาง
สื่อสารมวลชน จะมีความคิดสร้างสรรค์ในแต่ละประเภทดีกว่าผู้ที่มีพื้นฐานความรู้จากหลักสูตรอื่น
2. บุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ จะมีความคิด
สร้างสรรค์ในแต่ละประเภทดีกว่าบุคคลที่ไม่ได้รับรางวัล
3. บุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ มีความคิดสร้าง
สรรค์ดีกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี
4. นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่อยู่ในหลักสูตรทางสื่อสารมวลชนมีความคิดสร้างสรรค์ดีกว่า
กลุ่มที่มีพื้นฐานความรู้ในหลักสูตรอื่น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลผู้ประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ จำนวน 60 คน จากบริษัทตัวแทนโฆษณา 20 แห่งที่มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ของบริษัทตัวแทนโฆษณา 62 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหลักสูตรทางสื่อสารมวลชนและหลักสูตรอื่น จำนวน 66 คน โดยแบ่งเป็นหลักสูตรทางสื่อสารมวลชน 21 คน หลักสูตรอักษรศาสตร์ 16 คน หลักสูตรทางศิลปะ 14 คน และหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์ 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ดและคริสเตนเสนที่มีผู้สร้างขึ้น แล้วนำมาดัดแปลงและแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้มีคุณลักษณะเหมาะสมพอที่จะใช้ทำการทดสอบกับผู้ประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีในแต่ละหลักสูตร โดยแบบทดสอบประกอบด้วยภาษาเขียนและภาษาภาพ รวม 1 ฉบับ มี 4 ชุด ซึ่งแต่ละชุดใช้ทดสอบความคิดสร้างสรรค์แต่ละประเภท คือ

- ชุดที่ 1 ประกอบด้วยส่วน ก. และ ข. ใช้ทดสอบหาคะแนนความคิดริเริ่ม
- ชุดที่ 2 ใช้ทดสอบหาคะแนนความคิดคล่องตัว
- ชุดที่ 3 ใช้ทดสอบหาคะแนนความคิดยืดหยุ่น และ
- ชุดที่ 4 ใช้ทดสอบหาคะแนนความคิดละเอียดละออ

แบบทดสอบแต่ละชุดมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนตามลักษณะเฉพาะของแต่ละประเภทของความคิดสร้างสรรค์ และเมื่อนำคะแนนของแต่ละชุดมารวมกันก็จะได้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ของแต่ละคน

การดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการโดยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงจุดมุ่งหมายของการทดสอบเพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบอาชีพสร้างสร้งงานนิเทศศิลป์ และพยายามให้ผู้ทำการทดสอบแต่ละคนทำแบบทดสอบภายในเวลาที่กำหนดไว้ด้วยเสมอ โดยไม่ปรึกษาผู้อื่น ผู้ทำวิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากบริษัทตัวแทนโฆษณาแต่ละแห่งได้เฉพาะหน้าอย่างน้อย 1 ชุด และติดตามเก็บข้อมูลชุดอื่นภายหลังในระยะเวลาพอสมควร ได้ส่งแบบทดสอบ 100 ฉบับ ข้อมูลที่สมบูรณ์ใช้ได้กลับคืน 66 ฉบับ รวมเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล 10 สัปดาห์

สำหรับการดำเนินการเก็บข้อมูลกับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรีได้ทำการติดต่อของอนุญาตจากผู้สอนก่อนหน้าวันเข้าชั้นเรียน และทำการเก็บข้อมูลก่อนการเรียนการสอน ส่วนนักศึกษาในหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์นั้น จำเป็นต้องดำเนินการเก็บข้อมูลโดยอาศัยเวลาพักกลางวันและเวลาว่างก่อนเข้าชั้นเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์มาหาค่าสถิติพื้นฐาน และนำมาเปรียบเทียบกับระหว่างกลุ่มตามสมมุติฐานแต่ละข้อ โดยใช้ Mann Whitney U-Test, t-test และ F-test

สรุปผลการวิจัย

1. บุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสร้งงานนิเทศศิลป์ที่มีพื้นความรู้ทางสื่อสารมวลชน และพื้นความรู้จากหลักสูตรอื่น มีความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน ข้อ 1

แต่ในรายละเอียดประเภทความยืดหยุ่นของบุคคลที่ได้รับรางวัลที่มีพื้นความรู้ทางสื่อสารมวลชนและพื้นความรู้ทางศิลปะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ 1.

2. บุคคลที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสร้งงานนิเทศศิลป์มีความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์โดยรวมและในรายละเอียดประเภทความคิดยืดหยุ่น

และความคิดละเอียดลออ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ 2.

แต่ในรายละเอียดประเภทความคิดริเริ่มและความคิดคล่องตัวของบุคคลที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน ข้อ 2.

3. บุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีทุกหลักสูตร มีความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์โดยรวมและในรายละเอียดประเภทความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว และความคิดละเอียดลออ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน ข้อ 3.

แต่ในรายละเอียดประเภทความยืดหยุ่นของบุคคลที่ได้รับรางวัลกับนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ 3.

4. นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่อยู่หลักสูตรทางสื่อสารมวลชนและหลักสูตรอื่นมีความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 4.

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า บุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ ระหว่างผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ทางสื่อสารมวลชนและพื้นฐานความรู้จากหลักสูตรอื่น มีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะสาเหตุต่อไปนี้

1.1 บุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ ไม่ว่าจะเป็นมาจากพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน เมื่อเข้ามาสู่อาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ เช่น เดียวกันก็หมายความว่าต้องใช้ความสามารถเป็นพิเศษทั้งศาสตร์และศิลป์ในการแสดงออก ซึ่งความคิดสร้างสรรค์เป็นประจำทุกวัน จนกว่าจะมีผลงานที่ได้รับรางวัลก็ต้องใช้เวลาพอสมควร และสถานภาพของบริษัทตัวแทนโฆษณาที่ทำงานนั้นค่อนข้างมั่นคง นโยบายทันสมัย มีงบประมาณรายได้สูง เท่ากับว่าบุคคลดำรงอยู่ในบรรยากาศที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์อยู่ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของยุพา นันทะไชย ที่ว่า บรรยากาศที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ได้แก่บรรยากาศ

ที่เต็มไปด้วยการยอมรับ กระตุ้นให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ปลอดภัย ไม่ถึงเครียดและมีอารมณ์ขัน (ยุพา นันทะไชย 2526 : 5) ประกอบกับลักษณะของการทำงานต้องมีการปรึกษาหารือ มีการหาประสบการณ์ความรู้ด้านอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน จึงอาจส่งผลให้พฤติกรรมการคิดมีลักษณะไม่แตกต่างกันดังที่ปรากฏผล

1.2 สำหรับในส่วนรายละเอียดของพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ประเภทความคิดยืดหยุ่นของบุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ระหว่างพื้นความรู้ทางสื่อสารมวลชนและพื้นความรู้ทางศิลปะแตกต่างกันนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลที่มีพื้นการศึกษาทางศิลปะ ย่อมได้รับการฝึกฝนทางการสร้างสรรค์อยู่เสมอระหว่างการเรียนการสอน แต่บุคคลที่ศึกษามาทางสื่อสารมวลชนอาจจะมีทักษะทางด้านนี้น้อยกว่า แต่จะได้เปรียบทางด้านภาษา

2. บุคคลที่ได้รับรางวัลและบุคคลที่ไม่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์มีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความแตกต่างที่พบในประเภทของความยืดหยุ่นและความคิดละเอียดลออ นั้น อาจจะเป็นเพราะการที่จะทำให้แนวความคิดสร้างสรรค์งานแต่ละชิ้นให้ปรากฏออกมาเป็นภาพยนตร์ วีดีโอ สปอตวิทยุ หรือสิ่งพิมพ์นั้น ยังต้องขึ้นอยู่กับ การสานต่อซึ่งแนวความคิดความร่วมมือแก้ไขปรับปรุงด้วยกันอีกหลายฝ่ายด้วย เช่น ลูกจ้าง เจ้าของสินค้า รวมทั้งฝ่ายผลิต ฝ่ายวางแผนสื่อ ฝ่ายวิจัย ลักษณะการบริหารของบริษัทตัวแทนโฆษณาหรืองบประมาณที่มากน้อยเพียงพอ ที่จะกำหนดขนาดของคุณภาพผลงาน ตลอดจนตัวบุคคลอีกหลายฝ่าย ประกอบกันไปด้วย จึงจำเป็นจะต้องเป็นบุคคลที่มีความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออเป็นพิเศษ ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ เบเกอร์ (Baker. n.d. : 394) ว่าผู้ทำงานสร้างสรรค์จะต้องเป็นผู้ที่รู้ดีในความคิดของตนมากที่สุด ต้องรู้จักสานต่อ และไม่ละเลยในรายละเอียดทุกขั้นตอนเพื่อให้บรรลุถึงความคิดสร้างสรรค์ รู้จักที่จะขายหรือขยายความคิดของตนให้ผู้อื่นยอมรับ มีจินตนาการแม่นยำที่จะพิจารณาว่าภาพหรือภาพพจน์เช่นใดจะได้ผลกระทบที่ต้องการที่สุด และรู้จักผสมผสานความคิดของบุคคลหลายฝ่ายได้ดี ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นหลักการ 3 ที่ (traits, talent and track) จะนำพิจารณาตัดสินคัดเลือก บุคคลที่จะทำหน้าที่ในฝ่ายสร้างสรรค์

ดังนั้นปัจจัยที่ส่งเสริมให้บุคคลที่ประกอบอาชีพสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ ผลิตผลงานของตนปรากฏสู่สายตาจนได้รับรางวัล จึงมิใช่ผลพวงของความคิดสร้างสรรค์ประเภทความคิดริเริ่ม หรือ

ความคิดคล่องตัวเพียงเท่านั้น ซึ่งความคิดยืดหยุ่นและความละเอียดลออที่ต่างหากที่มีบทบาทสำคัญ ต่อความสำเร็จของผลงานที่ได้รับรางวัล

3. บุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์กับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็มีแนวโน้มว่า บุคคลที่ได้รับรางวัลมีความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์สูงกว่านิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตนักศึกษาได้รับการฝึกฝนให้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ เสียส่วนมาก ซึ่งแตกต่างจากบุคคลที่ประกอบอาชีพทางด้านสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์โดยตรง ย่อมจะต้องมีการฝึกฝนและปฏิบัติจริงอยู่ตลอดเวลาอยู่แล้ว

3.1 สำหรับความคิดยืดหยุ่นของบุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่อยู่ในหลักสูตรทางอักษรศาสตร์นั้นพบว่า อาจจะเป็นไปได้ว่า บุคคลที่ได้รับรางวัลต้องใช้ความยืดหยุ่นสร้างสรรค์ในเชิงปฏิบัติอยู่เสมอ แต่นิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางอักษรศาสตร์ก็มักจะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในทางภาษาศึกว่า

สรุปโดยทั่วไป ประเภทของความคิดสร้างสรรค์ที่พบว่ามี ความแตกต่างกันนั้น คือ ความยืดหยุ่นและความคิดละเอียดลออจะมีสูงอยู่ในบุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ และกลุ่มนักศึกษาที่อยู่ในหลักสูตรทางศิลปะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า ทุกคนที่อยู่ในฝ่ายสร้างสรรค์ไม่ว่าจะมีความรู้ทางสาขาใดเรียนศิลปะ เรียนทางอักษรศาสตร์ หรือทางสื่อสารมวลชน ต้องเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างดีแล้ว ดังนั้นการทดสอบโดยการวัดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์น่าจะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่เป็นประโยชน์ แก่

1.1 ในการคัดเลือกนิสิตนักศึกษาเข้ามาศึกษาในสาขาที่ต้องการความรู้ความสามารถเฉพาะด้านได้อย่างถูกต้อง

1.2 สำหรับผู้สอนที่มีส่วนในการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนให้นำไปประกอบวิชาชีพทางด้านสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ ก็ควรจะเน้นการเรียนการสอนให้รู้จักใช้ความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดยืดหยุ่นและความคิดละเอียดลออให้มากขึ้น

1.3 สถาบันระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีความเกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์กำลังคนในระดับวิชาชีพชั้นสูง ควรจะได้พิจารณาถึงโครงสร้างโดยรวม หรือพิจารณาในรายละเอียดของการเรียนการสอนให้เป็นไปในลักษณะที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความคิดความสามารถที่จะนำไปประกอบวิชาชีพทางด้านสร้างสรรค์โดยมีคุณลักษณะที่เป็นที่ต้องการของสังคมด้วย

2. โดยทั่วไปผู้ที่เข้าสู่อาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ แต่ก็ยังพบว่าความคิดสร้างสรรค์ประเภทความยืดหยุ่นและความคิดละเอียดลออของผู้ที่ได้รับรางวัลสูงกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความคิดยืดหยุ่น ซึ่งเป็นการพยายามปรับตัว เพิ่มคุณภาพความคิดให้มากขึ้น โดยมีความคิดละเอียดลออให้ความคิดและการกระทำที่ต่อเนื่องเป็นห่วงโซ่ ที่จะทำให้เกิดผลงานที่จะได้รับรางวัล จึงอาจนำไปเป็นเกณฑ์ในการปรับปรุงและฝึกฝนเพื่อเพิ่มพูนความคิดสร้างสรรค์ในลักษณะนี้ ซึ่งจะเป็นการช่วยพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพนี้ให้เป็นอย่างดี

และในทำนองเดียวกัน สมาคมธุรกิจโฆษณาแห่งประเทศไทย หรือสถาบันที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาคัดเลือกและพิจารณาคัดสินผลงานสร้างสรรค์ อาจจะได้้นำไปเป็นเกณฑ์ประกอบการพิจารณาได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาถึงคุณสมบัติหรือบุคลิกภาพของผู้ประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ที่พึงประสงค์ของบริษัทตัวแทนโฆษณา

2. ควรศึกษาเรื่องความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออให้ลึกซึ้งในกลุ่มวิชาชีพนี้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ประเภทนี้ให้มากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การฝึกหัดครู, กรม รายงานการวิจัยเรื่องความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทยระดับชั้นอนุบาลถึง
ประถมศึกษาปีที่ 4 หน่วยศึกษานิเทศก์ 2521, 5 หน้า
- ศรีเอื้อที่พักงานโฆษณา : วิธีสร้างความคิด คู่แข่ง 3 : 34 - 35 กุมภาพันธ์ 2525
- คู่มือการเรียนการสอนภาควิชาออกแบบนิเทศศิลป์ เทพมงคลการพิมพ์ ม.ป.ป., ไม่มีเลขหน้า
- ✓ โขติ เพชรขึ้น การศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนวิชาชีพ
ต่างกัน ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2514, 87 หน้า
อัครสำเนา
- ถาวร โสภอมร "จับความคิดมาเป็นรูป : การสื่อสารแนวทางกราฟิกที่ได้ประสิทธิผล"
คนโฆษณา 30 : 75 - 76 มิถุนายน 2529
- นิทรรศการมณฑลศิลป์ ครั้งที่ 10 คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ม.ป.ป., ไม่มีเลขหน้า
- บรรจง ชูสกุลชาติ "ความกล้าหาญยอมก่อให้เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์" มิตรครู 31 : 20 -
22 มีนาคม 2527
- ✓ บุญลือ ทองอยู่ "ความคิดสร้างสรรค์" มิตรครู 4 : 15 - 18 เมษายน 2521
- ประมะ สตะเวทิน หลักนิเทศศาสตร์ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์ 2527, 162 หน้า
- ประชุมพร ศุภกรเจริญ ประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์กับแบบฝึกการเขียนที่
ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 102 หน้า
อัครสำเนา
- ปราณีต มาลัยวงษ์ การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ที่เรียนวิชาศิลปศึกษาโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนแบบปกติ ปริญญาณิพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 277 หน้า อัครสำเนา

- เปรี๊ญง กิจรัตน์ การพัฒนาวิชาชีพศิลปศึกษา "เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาศิลป์ 514 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528" มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2528, 10 หน้า
- พรชูลี คุณานุกร การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ : แนวทางมนุษยนิยม โรงพิมพ์แสงรุ่งการพิมพ์ 2524, 177 หน้า
- พรชัย อีร์ลักษณ์ "คอนเสิร์ต : ต้องซัดกันไม่ใช่สาดะวนสร้าง" คู่แข่ง 42 : 49-100 มีนาคม 2527.
- พเยาว์ ทักนิล การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่นักเรียนเขียนได้อย่างอิสระ กับครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2530, 209 หน้า
- มณีทัศน์ (นามแฝง) "ความลึกในความง่าย" คู่แข่ง 25 : 103-104 ตุลาคม 2525
- ยุพา นันทะไชย "บรรยากาศที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์" กหกรรมศาสตร์ 5(1) : 4-6; กรกฎาคม 2526.
- รัตนา ศิริพานิช เชาวปัญา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์ 2529, 66 หน้า อัดเสานำ
- วินัย ไสุมณี คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา กรณีศึกษาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2529, 208 (5) หน้า
- วิรุณ ตั้งเจริญ "ศิลปะและการมีปัญญาเลิศ" ศิลปกรรมประสานมิตร ครั้งที่ 6 28 พฤศจิกายน-14 ธันวาคม 2529 ไม่มีเลขหน้า
- วอน โอซ, โรเจอร์ แว็บ เทคนิคการทลายกรอบจำกัดเพื่อเปิดรับความคิดสร้างสรรค์ เรียบเรียงโดย ก้องเกียรติ โอภาสวงการ 2529, 168 หน้า
- ศรีปัญญา รามโกมุท "การบริหารงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์" วารสารการปกครอง 2(3) : 5-10 ; เมษายน 2528.

สมภาพ สิริวรรณ การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียน

สังคมศึกษาโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนแบบปกติ ปริญญาโท กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 277 หน้า อักสํเนา

เสรี วงษ์มณฑา กว่าจะเห็นเป็นโฆษณา : แนววิชาโฆษณา สำนักพิมพ์มติชน ม.ป.ป.,

198 หน้า

_____. "ศิลปการสร้างสรรค์โฆษณา" คนโฆษณา 1(2) : 82 - 85, 2527

สาตินี บุโรคม การสร้างแบบฝึกหัดวาดภาพเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 90 หน้า อักสํเนา

สุชาติ วุฒิชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ธารทิพย์ เสรินทร์วัฒน์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่สำนักงานบริษัท

เอเพ็กซ์ โปรโมชัน เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2527 เวลา 17.00 น.

Allan, Ornitha Nelyne. "A Survey of Creativity and Stress in Older Adults : Implications for Art Education," Dissertation Abstracts International. 46 : 60 A, September, 1985.

Arieti, Silvano. Creativity : The Magic Synthesis. Basic Book, Inc., New York, n.d., 448 p.

Baker, Stephen. Systemmatic Approach to Advertising Creativity. McGraw-Hill Book Company, n.d., 274(6) p.

Burrows, Alvina Treut and Others. "Personal Writing," in They all Want to Write. p. 85 - 199, New York, Prentice Hall, Inc., 1952.

Coehran, William G. Sampling Techniques. 2nd ed., New Delhi, Wiley Eastern Private Limited, 1972. 413 p.

Cohn Catherine M.G. "Creativity Training Effectiveness : A Research Synthesis," Dissertation Abstracts International. 45 : 2501 A, February, 1984.

Eisner, Elliot W. Research in Creativity. Burkley McCutchan Publishing Cooperation, 1968. 236 p.

Fabun, Don. Communications : The Transfer of Meaning. New York, The Macmillions Company, 1968. 132 p.

- Freeman, James, H.J. Butcher and T. Christic. Creativity : A Selective Review of Research. London WCI., November 1968, 60-86 p.
- Hankins, June Strang Chase. "Creativity Theory and The Writing Process : A Teleological Model." Dissertation Abstracts International 45 : 2501-A, February, 1985.
- Harris, William H. and Judith S. Levey, ed. The New Columbia Encyclopedia p. 612 Columbia University Press, New York and London 1975.
- Kneller, George F., The Art and Science of Creativity University of California, Los Angeles, 1965, 106 p.
- Lightfoot, Thomas. "Form to Concept : The Evolution of Ideas through The Artwork of Tom Lightfoot." Dissertation Abstracts International 47 : 163 A, July, 1986.
- Perone, Tony. Creative Function SSC & B : Lintas (Hong Kong) Limited. 1983. 7 p.
- Ogilvy, David. Ogilvy on Advertising New York ; n.d., 784 p.
- . Ogilvy and Mather New York ; 1983. 16 p. photocopied.
- Ritter, Robert Harrold Junior. "Anxiety and Creativity of Paul Tillich and Rollo May." Dissertation Abstracts International 46 : 2342 A, February, 1986.
- Sanders, Donald H. and Others. Statistics : A Fresh Approach 2 nd. ed., Singapore, McGraw-Hill International Book Company, 1984. 428 p.
- The Only Way to Increase Your Share Is to Take It from Their Share. New York : Ted Bates & Company, 1980. 22 p. photocopied.
- Vilma, Malconaco Heyes. "Creativity on Sunday Paper." Dissertation Abstracts International 37 : 2362 A, September, 1984.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 4 ชุด ซึ่งประกอบด้วยชุดที่เป็นภาษาหนังสือและทางด้านรูปภาพ คำตอบของแต่ละชุดกรุณาเขียนในกระดาษคำตอบของแต่ละชุดให้ตรงกัน
2. ในการทำแบบทดสอบแต่ละชุด จะใช้เวลาชุดละ 10 นาทีเท่านั้น ท่านจะเลือกทำชุดใดก่อนก็ได้ แต่หมดเวลา 10 นาที จะต้องเปลี่ยนไปทำแบบทดสอบชุดอื่นทันที ทั้งหมดจะใช้เวลา 40 นาที
3. เนื่องจากเวลาจำกัดมาก และการรักษาเวลาเป็นสิ่งสำคัญ ท่านจึงต้องเขียนตอบให้เร็วที่สุด เพื่อให้ได้คำตอบมากที่สุดเท่าที่จะทำได้
4. แบบทดสอบนี้ใช้ทดสอบความสามารถของแต่ละบุคคล ท่านต้องพิจารณาเขียนคำตอบด้วยตนเองเพียงคนเดียวเท่านั้น อย่าถามหรือบอกผู้อื่นเป็นอันขาด

แบบทดสอบชุดที่ 1

ข้อแนะนำ

1. แบบทดสอบชุดนี้มี 2 ส่วน คือ ก. และ ข. ในการเขียนคำตอบของทั้ง 2 ส่วนนี้ ท่านจะสามารถตอบเป็นภาษาเขียนหรือการวาดรูปอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างก็ได้
2. ขอให้ท่านพยายามทำแบบทดสอบนี้ทุกข้อ และแต่ละข้อสามารถให้คำตอบได้มากที่สุดเท่าที่จะคิดได้
3. แบบทดสอบนี้ไม่มีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิด ดังนั้นท่านจึงมีอิสระเติมสิ่งที่จะคิด

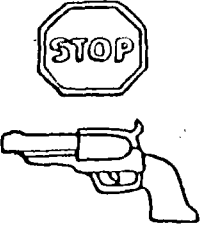
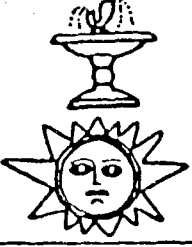
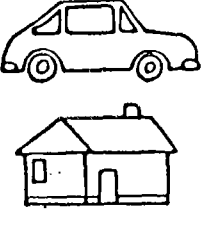
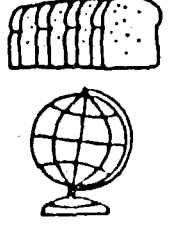
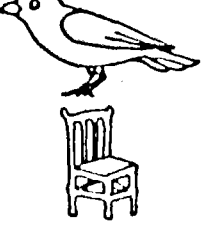
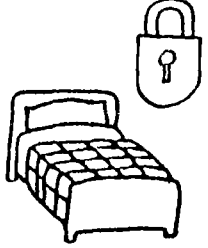
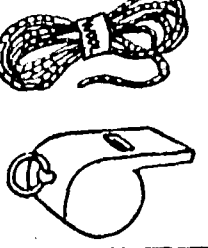
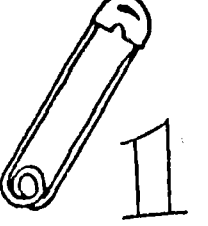
ส่วน ก.

ให้ท่านคิดถึงรูปแบบใหม่ที่น่าสนใจที่สุด แพลกที่สุดและเป็นประโยชน์ต่อสังคมในปัจจุบัน
ของสิ่งต่าง ๆ ในแวดวงดังต่อไปนี้

1. ยานพาหนะ	
2. เครื่องนุ่งห่ม	
3. อาหารการกิน	
4. การติดต่อสื่อสาร	
5. ความเพลิดเพลิน	
6. การปกครอง	
7. เกมกีฬา	
8. อาคาร	
9. เครื่องบอกเวลา	
10. เครื่องอำนวยความสะดวก	

ส่วน ข.

ให้ท่านคิดถึงสิ่งที่ควรจะเป็นในลำดับที่สาม จากการได้เห็นสิ่งที่หนึ่งและสิ่งที่สอง โดยที่
สิ่งที่สามจะเป็นอะไรก็ได้มากกว่าหนึ่งอย่างก็ได้

				
Example: Dead-end				
				

แบบทดสอบที่ 2

โปรดเขียนกลุ่มคำ คำพังเพย สุภาษิต สำนวนโวหาร หรืออุปมาอุปไมย ที่มีการสื่อความหมายในลักษณะเดียวกัน รวมทั้งชื่อคน สัตว์ สิ่งของสัญลักษณ์ที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เช่น เวลาที่ไม่แจ่มใส :- วันวิโยค วันโลกวินาศ วันวิบัติ ฤกษ์เพชฌฆาต สีเทา ผืนดงเค้า เมฆหมอกแห่งความยุ่งยาก มัวช้า ชุมกะมัว ฟ้ายครึ้มฝน อึมครึม ฯลฯ

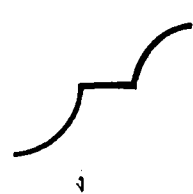
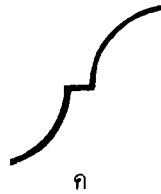
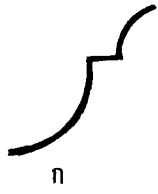
1. ความนุ่ม	
2. ความร้อน	
3. ความเร็ว	
4. ความสุข	
5. ความบริสุทธิ์	
6. ความฉลาด	
7. ความเลวร้าย	
8. ความอรร่อย	
9. ความมลอบบาง	
10. บุคลิกในด้านดี	

แบบทดสอบชุดที่ 3

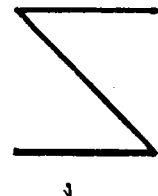
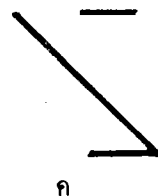
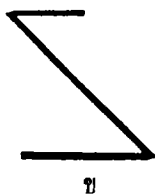
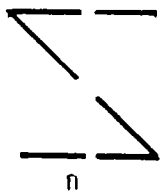
ข้อแนะนำ

1. แบบทดสอบชุดนี้มีทั้งหมด 20 ข้อ โดยแต่ละข้อจะมีภาพให้ท่าน 4 ภาพให้ท่านเลือกภาพที่ท่านชอบหรือสนใจมากที่สุดเพียงข้อเดียว เขียนลงในกระดาษคำตอบเท่านั้น
2. เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการพิจารณารูปแบบความคิดของท่านให้ได้ใกล้เคียงและถูกต้องมากที่สุด ท่านต้องพยายามทำแบบทดสอบนี้ทุกข้อ ด้วยการพิจารณาอย่างรอบคอบในการเลือกคำตอบที่ท่านพอใจที่สุด
3. แบบทดสอบนี้ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ดังนั้น ท่านจึงมีอิสระอย่างเต็มที่ที่จะเลือกคำตอบให้แก่ตัวท่านเอง

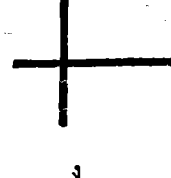
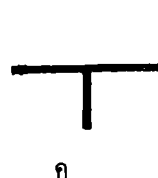
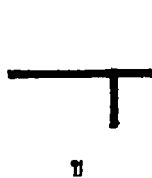
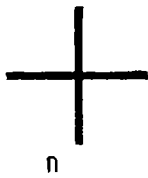
1

2

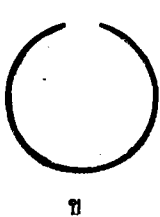
3

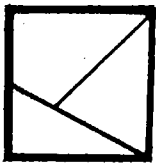
4

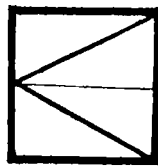
5

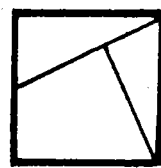
6

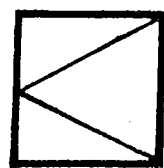
ก

ข

ค

ง

7

ก

ข

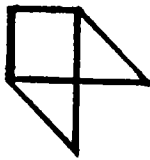

ค

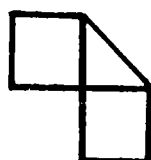

ง

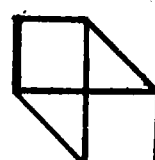
8

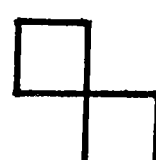
ก

ข

ค

ง

9

ก

ข

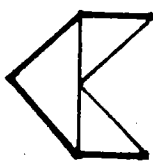

ค

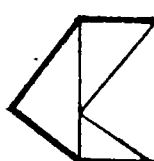

ง

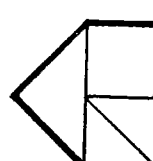
10

ก

ข

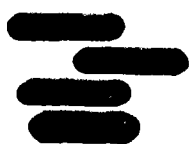

ค

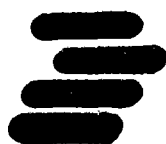

ง

11.

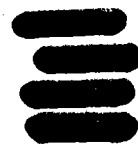
A

B

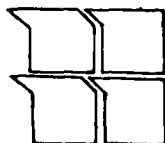

C

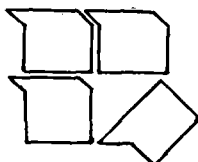

D

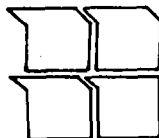
12.

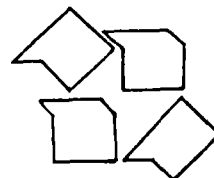
A

B

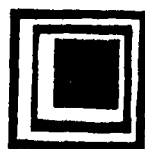

C

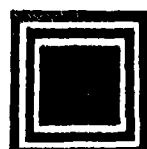

D

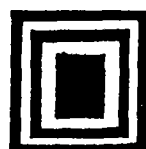
13.

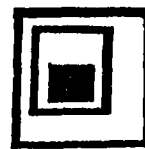
A

B

C

D

14.

A

B

C

D

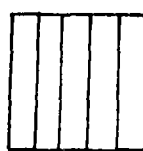
15.

A

B

C

D

16.

A

B

C

D

17.

A

B

C

D

18.

A

B

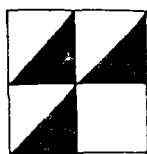

C

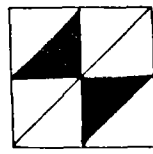

D

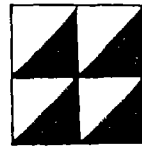
19.

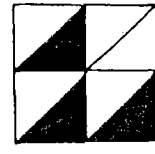
A

B

C

D

20.

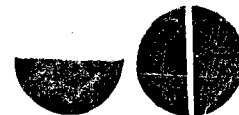
A

B

C

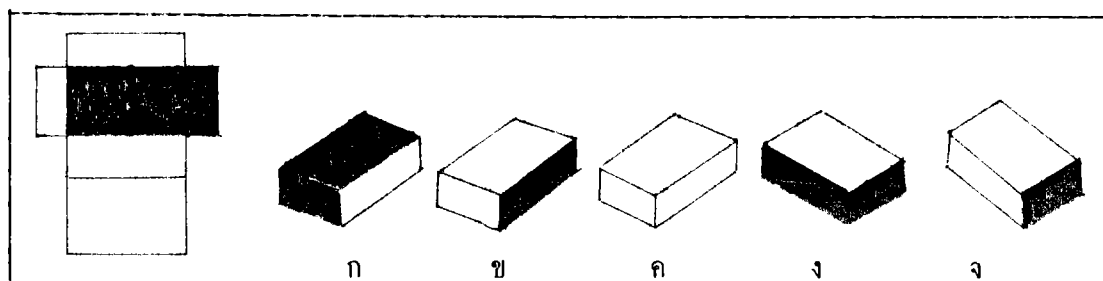
D

แบบทดสอบชุดที่ 4

คำแนะนำ

1. แบบทดสอบนี้มี 20 ข้อ แต่ละข้อมีคำตอบอยู่ 5 รูป พิจารณาเลือกตอบให้ดีกว่า
คำตอบใดตรงกับภาพทางขวามือ
2. ข้อทดสอบแต่ละข้อจะมีรูปคำตอบอย่างน้อย 1 รูป อาจจะมีรูปคำตอบทั้ง 5 รูปก็ได้
เช่น

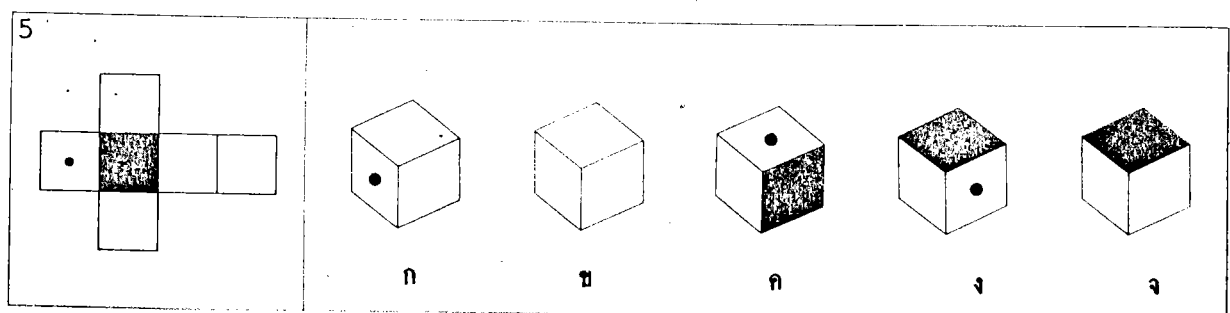
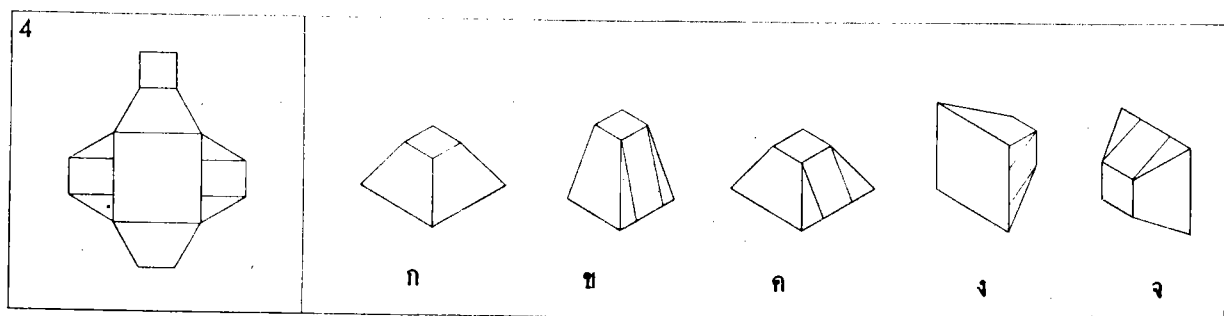
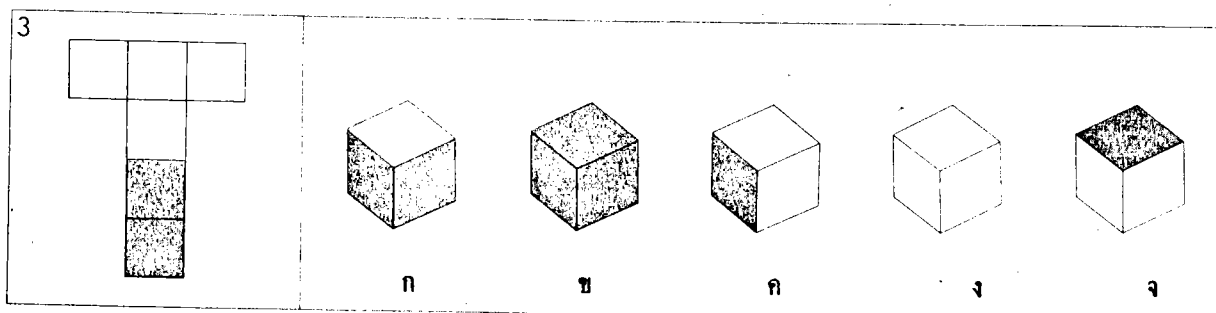
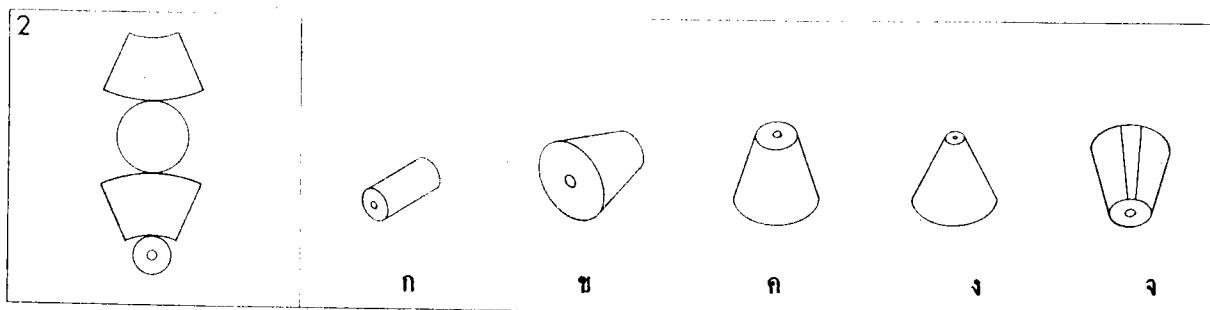
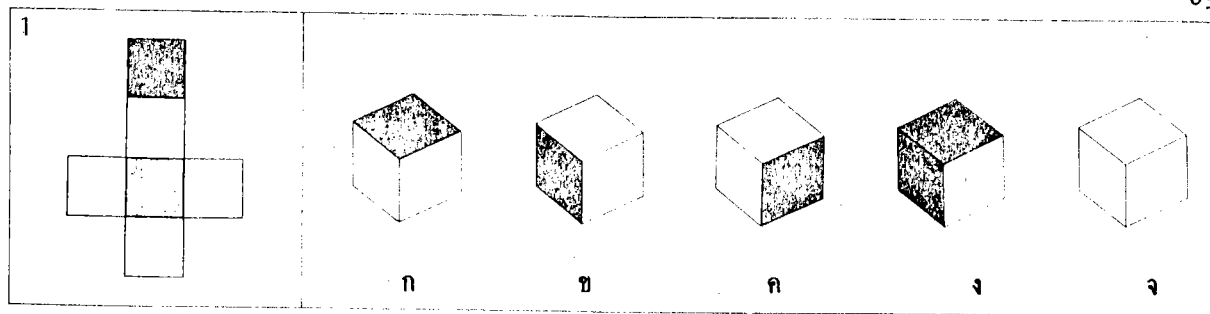
ตัวอย่าง

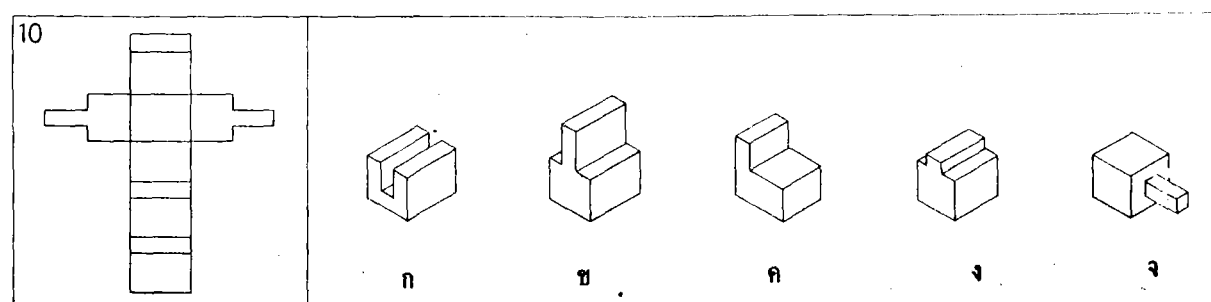
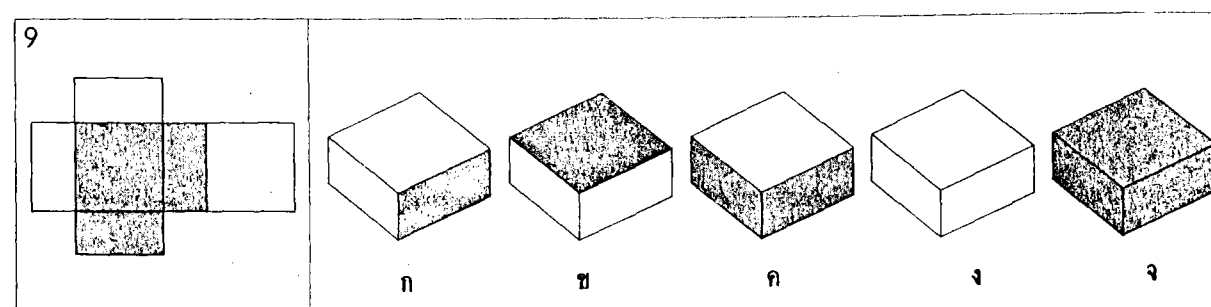
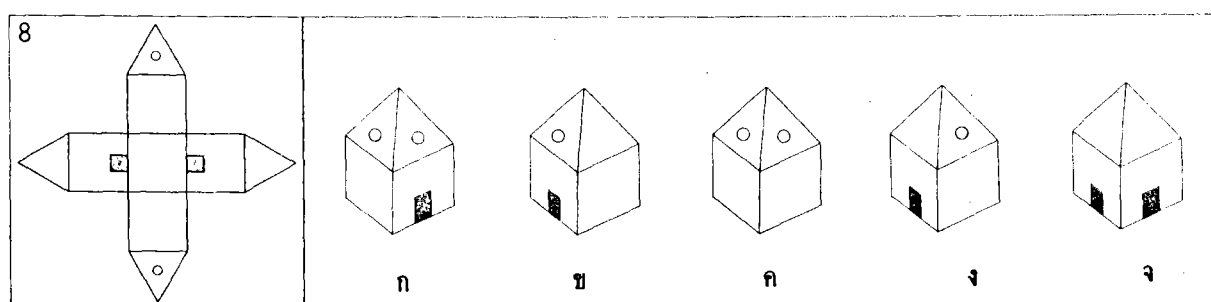
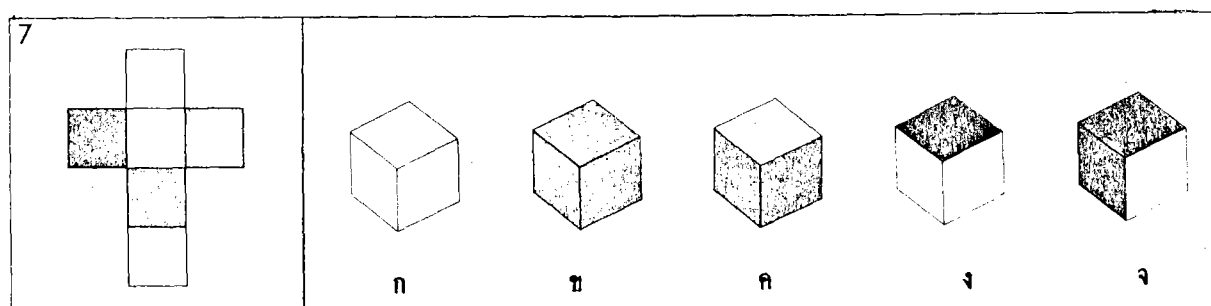
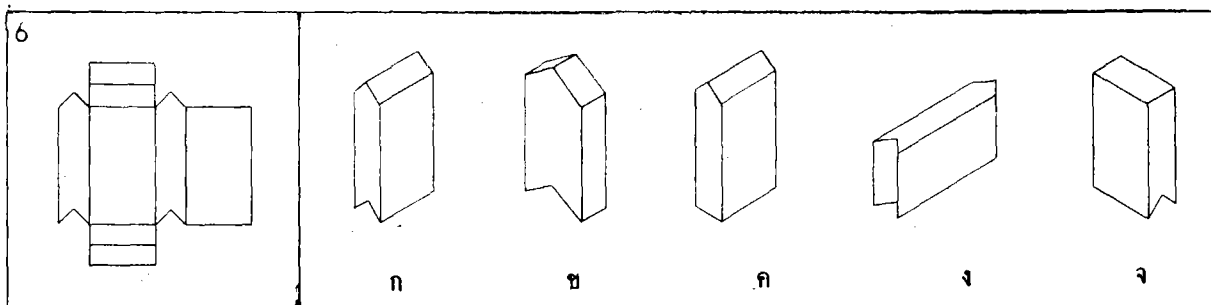

ในตัวอย่างนี้ มีรูปตัวอย่างคำตอบ 5 รูป เป็นรูปแบบเดียวกันกับทางขวามือ แต่อยู่ใน
ทิศทางที่ต่างกัน และบริเวณสีเทาต่างกัน

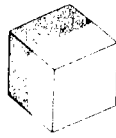
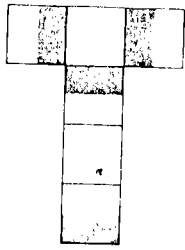
- รูปคำตอบ ก. ถูก เพราะพื้นที่สีเทาใหญ่อยู่ด้านบน และสีเทาเล็กอยู่ด้านข้าง
- รูปคำตอบ ข. ผิด
- รูปคำตอบ ค. ถูก เพราะพื้นที่สีเทาทั้งสองแหล่งอยู่ด้านล่างและด้านหลัง
- รูปคำตอบ ง. ผิด เพราะพื้นที่สีเทาด้านยาวในช่องคำถามไม่มี
- รูปคำตอบ จ. ถูก เพราะพื้นที่สีเทาใหญ่อยู่ด้านล่าง

ในตัวอย่างนี้รูปคำตอบที่ถูก คือ ก. ค. และ จ.

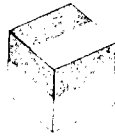

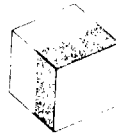
11

ก

ข

ค

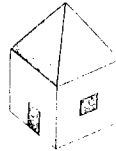
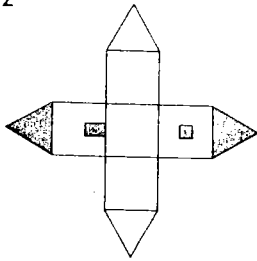

ง

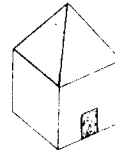

จ

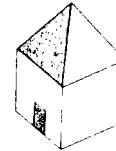
12

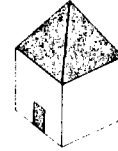
ก

ข

ค

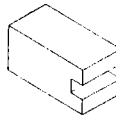
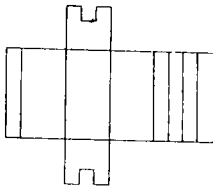

ง

จ

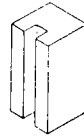
13

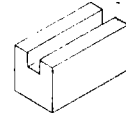
ก

ข

ค

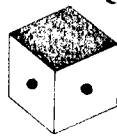
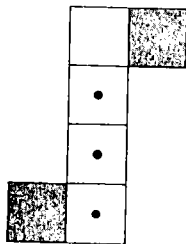

ง

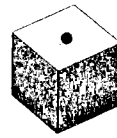

จ

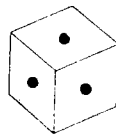
14

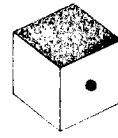
ก

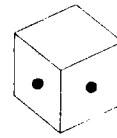
ข

ค

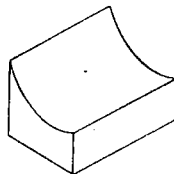
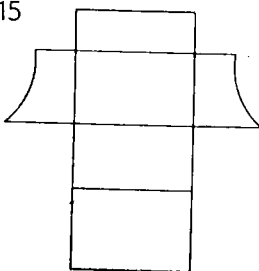

ง

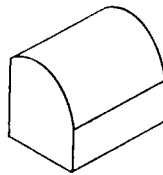

จ

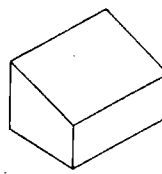
15

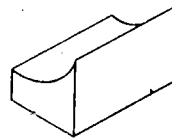
ก

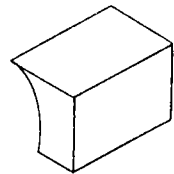
ข

ค

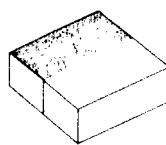
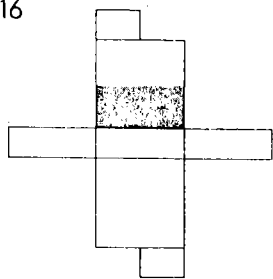

ง

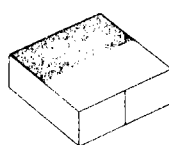

จ

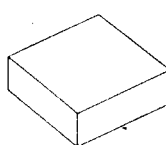
16

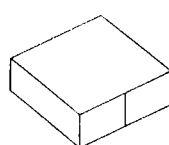
1

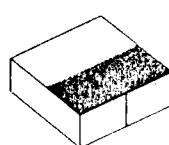
2

3

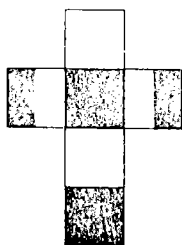

4

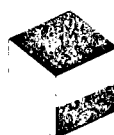

5

17

1

2

3

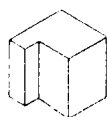
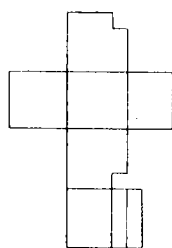

4

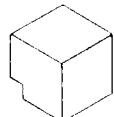

5

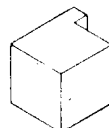
18

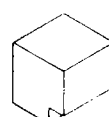
1

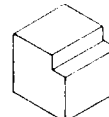
2

3

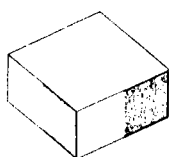
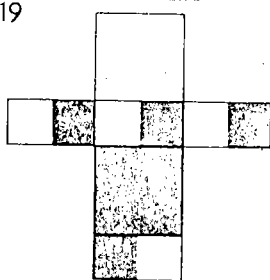

4

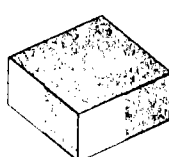

5

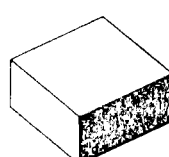
19

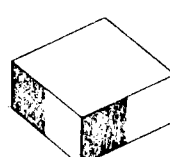
1

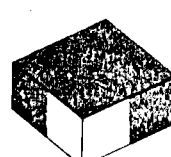
2

3

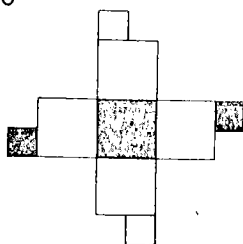

4

5

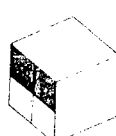
20

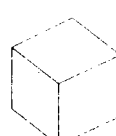
1

2

3

4

5

ภาคผนวก ข.

ตารางค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์

ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	1.29	23	7.52
2	2.49	24	5.28
3	2.29	25	4.77
4	3.00	26	5.39
5	3.03	27	6.20
6	3.33	28	5.59
7	4.02	29	5.83
8	0.97	30	5.06
9	2.73	31	2.23
10	2.32	32	7.72
11	2.67	33	9.16
12	6.67	34	1.33
13	8.01	35	3.50
14	17.45	36	3.82
15	11.83	37	6.73
16	9.27	37	5.30
17	4.77	39	3.79
18	8.06	40	4.60
19	12.10	41	2.11
20	4.53	42	5.23
21	6.21	43	3.99
22	6.76	44	2.05

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	t	ข้อที่	t
45	2.21	58	2.69
46	1.52	59	5.47
47	2.47	60	3.45
48	2.31	61	6.01
49	3.06	62	4.12
50	2.64	63	3.28
51	4.73	64	7.72
52	1.46	65	7.16
53	7.49	66	5.92
54	3.08	67	7.44
55	6.30	68	11.24
56	2.93	69	7.32
57	3.42	70	2.22

ภาคผนวก ก.

ตัวอย่างคำตอบของแบบทดสอบ

ตัวอย่างคำตอบที่ได้จากการเก็บข้อมูล

จากแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ ใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคคลผู้ประกอบอาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรี รวมทั้งสิ้น 126 คน มีลักษณะคำตอบดังนี้

แบบทดสอบชุดที่ 1 (ส่วน ก.)

1. หมวดยานพาหนะ : เครื่องช่วยบินติดหลัง รดยนต์ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ รดยนต์พับใส่กระเป๋าได้ รดยนต์แบบแหวกอากาศวิ่งเร็วมาก รดเหาะความเร็วสูง รดยนต์ควบคุมด้วยคอมพิวเตอร์ รดยนต์ท้ายสั้นไม่มีไอเสีย รดทรงเตี้ยไร้เหลี่ยม รดยนต์สูงได้ต่ำได้เพื่อหนีน้ำท่วม รดยนต์แล่นบนบกและน้ำได้ รดยนต์ที่เสียไม่ต้องซ่อมอะไหล่ออกมาแทนได้ รดคันเล็กกระทัดรัด รดไม่ต้องขับ (ขับได้เอง) รดไม่มีล้อใช้น้ำเป็นเชื้อเพลิง รดสามารถดำน้ำได้ รดที่มียางหุ้มทั้งคันชนกันไม่เป็นไร รดใช้พลังงานนิวเคลียร์ รดไฟฟ้า รดที่ไม่กินที่ไม่กินเชื้อเพลิง รดยนต์น้ำหนักเบาสามารถยกหลบการจราจรได้ จรวด รดรางมีอุโมงค์ใต้ดิน รดเมล์ลอยฟ้า รด 2 ขึ้นคนขับอยู่ชั้นบน รดตุ๊กตาดัดแอร์ล้อใหญ่ ล่องหนไปได้ทุกที่
2. หมวดเครื่องนุ่งห่ม : ปรับอุณหภูมิได้ เป็นเครื่องนอนได้ เสื้อสุขภาพใส่แล้วไม่ปวดเมื่อย ไม่ต้องซักไม่ต้องรีด เสื้อกันกระสุนลอยน้ำได้ เสื้อกันน้ำได้ เสื้อกันไฟและฝุ่นรังสี เสื้อที่ใช้กวาดตัก เสื้อผ้าที่เปลี่ยนรูปทรงแบบอื่นได้ เสื้อผ้าขึ้นเดียว ไม่ต้องใส่เครื่องนุ่งห่ม เสื้อแบบชุดอวกาศใส่แล้วไม่รู้สึกร้อน ใส่ เสื้อเนื้อผ้าดี
3. หมวดอาหารการกิน : เม็ดเดียวทั้งวัน เม็ดที่ปรุงรสดี แคปซูลอร่อยนิ่ม เป็นเม็ดเป็นแคปซูล เป็นหยดกลม เป็นของเหลวใส่หลอด อาหารกรุบ ช้าวอัดแท่ง อาหารใส่กระป๋อง ช้าวสำเร็จรูปโดนอากาศกินได้เลย เต้าส่วนใส่ไข่ แค่มองก็อิ่ม
4. หมวดการติดต่อสื่อสาร : เห็นภาพและมีกลิ่น เห็นทั่วกันได้ เครื่องขนาดเล็กเท่าเม็ดข้าวเขียว เครื่องพิเศษฝังอยู่ในตัวคน เครื่องกรรพัสต์ตัวเดียว เครื่องขนาดเท่าหลอดยาสีฟัน เครื่องที่พกติดตัวได้ โกลมากก็ติดต่อได้ไร้สาย โทรศัพท์โทรศัพท์ในเครื่องเดียวกัน เห็นหน้ากันได้ ไร้สาย โทรจิต

5. หมวดความเพลิดเพลิน : นั่งสมาธิ เครื่องกล่อมประสาท เครื่องความสนุก วิดีโอเหมือนเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์ ตู้เพลลิกเพลนใช้เหรียญหยอด รายการทีวีที่คนดูมีสิทธิ์ติดต่อโดยตรง รายการทีวี 24 ชั่วโมง ภาพยนตร์ 3 มิติ ทุกที่มีเพลง หมวดสร้างภาพ ห้องเพลลิกเพลน ห้องเที่ยวโดยไม่เสียค่าบริการ ห้องเที่ยวดาวดวงอื่น ชมธรรมชาติ

6. หมวดการปกครอง : ทั้งโลกมีรัฐบาลเดียว, ยูโทเปีย เสรีนิยมที่ไม่มีทุนนิยม สังคมนิยมปานกลาง เคารพในสิทธิของกัน เป็นประเทศปลอดภาษี ผสมประชาธิปไตยและสังคมนิยมกับเผด็จการ ไม่มีรัฐบาล ทั้งโลกมีรัฐบาลเดียว ผู้นำต้องมาจากการเลือกตั้ง

7. หมวดเกมกีฬา : แข่งกันใช้พลังจิตเคลื่อนวัตถุ ม้าสามขาข้ามรั้ว 400 เมตร ทุเลนฟรี แข่งเตะบอลไกล วิดีโอฝึกกีฬา กีฬาแทนสงคราม มกักัดกัน กริธาวิ่งแข่งในน้ำ วายอวกาศ ห้องสกีหิมะ ชีมียูโด หุ่นเพื่อนเล่น

8. หมวดอาคาร : ผสมจินกับอิตาลี สูงมากกระจกทั้งหลังจอดคอปเตอร์ด้านบน อาคารสร้างอยู่ใต้ดิน อาคารรูปร่างเหมือนจานบิน บ้านโคเลือนหมกไม่ต้องเดิน อาคารแบบนอกดาวน อาคารมีแผงรับพลังงานแสงอาทิตย์และดวงดาว อาคารแข็งแรงมากแต่เคลื่อนย้ายได้ อาคารกินที่น้อย ไปบนบนอากาศ อาคารอยู่ใต้ทะเล กลมคล้ายโลกมีท่อต่อถึงกัน ฐานเล็กบนใหญ่คล้ายรูปร่างเพชร

9. หมวดเครื่องบอกเวลา : ขนาดเล็กติดที่ทุกข้อมือบอกเวลาได้ บอกเป็นคำพูด นาฬิกา กันน้ำและไฟ ไทม์แมชชีน นาฬิกาพลังแสงอาทิตย์เก็บไว้ตอนไม่มีแสงได้ นาฬิกาจิต นาฬิกามีความจำบอกวันสำคัญ ๆ นาฬิกาทำงานโดยคลื่นสมองสั่ง นาฬิกาที่บอกเหตุการณ์ล่วงหน้าและอดีตว่าจะเกิดอะไรขึ้นหรือเกิดแล้ว มีทุกที่ที่ตะโกนถามได้ ดูแคตหรือดวงอาทิตย์เป็นทุกคน

10. หมวดเครื่องอำนวยความสะดวก : เครื่องล้างแชมพูชนิด แม่บ้านหุ่นทุกอย่างกดปุ่มก็ทำงานเอง เครื่องซักผ้าที่มีหยิบผ้าได้เอง นิกะไรก็กดได้อย่างนั้น คอมพิวเตอร์ควบคุมทั้งหมด โดเรมอนสั่งให้ทำงานได้ ห้องน้ำอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องสารพัดนึก ลิฟท์คำสั่ง เครื่องเซตผมอัตโนมัติ

การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบอาชีพงานนิเทศศิลป์

บทคัดย่อ

ของ

ธารทิพย์ เสรีวันวัฒน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน 2531

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความคิดสร้างสรรค์ ประเภท ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่นและความคิดละเอียดละออระหว่างพื้นความรู้ สถานภาพวิชาชีพ สถานภาพบุคคล และสถานภาพการเรียนของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคคลผู้ประกอบ อาชีพสร้างสรรค์งานนิเทศศิลป์ของบริษัทตัวแทนโฆษณา 20 แห่ง จำนวน 60 คน และนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 66 คนจากมหาวิทยาลัย 4 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางนิเทศศิลป์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดัดแปลงมาจาก แบบทดสอบของกิลฟอร์ดและคริสเตนเสน กับทฤษฎีทางสื่อสาร มวลชน และหลักการทางนิเทศศิลป์

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ก. บุคคลที่ได้รับรางวัลในการประกอบอาชีพสร้างสรรค์งาน นิเทศศิลป์ ที่มีพื้นความรู้ต่างกัน มีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน แต่ความคิดยืดหยุ่นของผู้ที่มีพื้น ความรู้ทางสื่อสารมวลชนกับพื้นความรู้ทางศิลปะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ข. บุคคลที่ได้รับรางวัลมีความคิดสร้างสรรค์ประเภทความคิดยืดหยุ่นและความคิดละเอียดละออสูง กว่าผู้ไม่ได้รับรางวัลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค. บุคคลที่ได้รับรางวัลกับนิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าความคิดยืดหยุ่น ระหว่างกลุ่มบุคคลที่ ได้รับรางวัลสูงกว่านิสิตนักศึกษาหลักสูตรทางอักษรศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และ ง. นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่อยู่ในหลักสูตรต่างกันมีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน

A STUDY ON CREATIVE CHARACTERISTICS OF THOSE
IN COMMUNICATION ART CAREER

ABSTRACT

BY

THANTIP SERINTAWAT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree
Srinakharinwirot University

April 1988

The purpose of this study was to compare creative thinking characteristics (originality, fluency, flexibility and elaboration) of persons who had different knowledge background, career status, personal status and course of study. The sample consisted of 60 persons from 20 advertising agencies and 66 undergraduate students from 4 universities in Bangkok Metropolis. The simple random sampling technique was used.

Data were collected by using Communication Art Creative Test invented by researcher which adapted from Chritensen Guilford Tests and related principles.

Results showed that : (a) no difference in creative thinking between persons who received award in their communication art career but found significant difference at the level .05 in flexibility between those who had background knowledge in mass communication and art. (b) significant difference at the level .05 in creative thinking; flexibility and elaboration between those who received awards and non-awards (c) no difference in creative thinking between those who received awards and undergraduate students but found significant difference in flexibility between those who receive awards and liberal art student at level .05 ; and (d) no difference in creative thinking between undergraduate students in mass communication and the other fields.